

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
İŞLETME BİLİM DALI

**SİGORTA SEKTÖRÜNÜN FİNANSAL YAPISI VE BU
YAPIYA BAĞLI OLARAK GELECEKTEKİ
PERFORMANSI**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Sibel SÜT

İstanbul, 2014

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
İŞLETME BİLİM DALI

**SİGORTA SEKTÖRÜNÜN FİNANSAL YAPISI VE BU
YAPIYA BAĞLI OLARAK GELECEKTEKİ
PERFORMANSI**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Sibel SÜT

Öğrenci No:

110703071

Danışman:

Prof. Dr. Turgut ÖZKAN

İstanbul, 2014

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum "**Sigorta Sektörünün Finansal Yapısı Ve Bu Yapıya Bağlı Olarak Gelecekteki Performansı**" başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 30/10/2014

Sibel SÜT

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

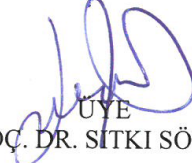
20.10.2014

Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı *İşletme* Programı yüksek lisans öğrencilerinden 110703071 numaralı *Sibel SÜT'ün* "Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**Sigorta Sektörünün Finansal Yapısı ve Bu Yapıya Bağlı Olarak Gelecekteki Performansı**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 23.09.2014 tarih ve 2014/26 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (60) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oyçokluğu/oybirliği~~ ile **Kabul/Red veya Düzeltme** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
PROF. DR. TURGUT ÖZKAN

YRD. DOÇ. DR. SİTKİ SÖNMEZER

ÜYE
YRD. DOÇ. DR. VEDAT ZEKİ YENEN

Adı ve Soyadı : Sibel SÜT

Danışmanı : Prof. Dr. Turgut ÖZKAN

Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2014

Alanı : İşletme

Anahtar Kelimeler : Sigorta, Sigortacılık, Elementer Sigorta Şirketleri, Finansal Analiz,

ÖZ

SİGORTA SEKTÖRÜNÜN FİNANSAL YAPISI VE BU YAPIYA BAĞLI OLARAK GELECEKTEKİ PERFORMANSI

Sigorta sektörü, uzun vadeli fon oluşturarak ekonomide sermaye birikiminin gelişmesine katkıda bulunan ve ekonomik kalkınmaya destek sağlayan, finans sektörünün en önemli parçalarından biridir. Sigorta şirketleri belirli primler karşılığında sigortalıların gelecekte karşılaşılabilecekleri maddi hasarları ödemeyi taahhüt ederler. Riskle karşı karşıya bulunan kişiler, riskin gerçekleşmesi halinde zararları birlikte gidermek amacıyla bu sisteme dahil olurlar. Bu sistemin sağlıklı olarak işlemesi için sigorta şirketleri de yapılan sözleşmelerle yerine getirmeyi taahhüt ettikleri yükümlülükleri karşılamak zorundadırlar.

Sigorta şirketlerinin yapılan sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini yerine getirebilmeleri için güçlü bir finansal yapıya sahip olmaları gerekir. Olağanüstü risklerin meydana gelmesi durumunda dahi zamanında ve sözleşme şartlarına uygun, hasar ödemeleri de ancak finansal yapıları güçlü sigorta şirketleri tarafından yapılabilmektedir.

Çalışmada İMKB’de işlem gören altı sigorta şirketinin 2009-2013 tarihlerine ait finansal tabloları kullanılarak finansal performansları analiz edilmiştir. Sigorta şirketlerinin finansal performanslarını tespit edebilmek amacıyla elde edilen temel

finansal büyüklükler ve göstergeler yorumlanarak sektör ile ilgili geleceğe yönelik önerilere yer verilmiştir.

Name & Surname : Sibel SÜT
Advisor : Prof. Dr. Turgut ÖZKAN
Type & Date : Master, 2014
Department : Administration
Key Words : Change, Business Process Reengineering, Benchmarking

ABSTRACT

INSURANCE SECTOR STRUCTURE PURSUANT TO THE FUTURE FINANCIAL STRUCTURE AND PERFORMANCE

The insurance industry, creating long-term funds in the economy contributing to the development of capital accumulation and economic development, providing support is one of the most important parts of the financial sector. Insurance companies may face in the future certain insurance premiums in return undertake to pay for property damage. The people at risk, the risk of damage if you happen to go together in order to be included in this system. This system for reliable operation with insurance companies also to fulfill the contract must meet the obligations they have undertaken.

Obligations arising from the contract of insurance companies to fulfill need to have a strong financial structure. Even if the risk of the occurrence of an extraordinary time and in accordance with the contract terms, claims payments, but also strong financial structure can be made by insurance companies.

Financial performance using financial statements of the six insurance companies traded in the dates 2009-2013 were analyzed in this study. Basic financial figures obtained in order to determine the financial performance of insurance

companies and indicators is devoted to recommendations for future actions related to the interpretation sector.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ

ABSTRACT

TABLolar LİSTESİ viii

KISALTMALAR ix

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

SİGORTACILIK İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1.Sigorta Kavramı	2
1.1.1.Sigortanın Tanımı	2
1.1.2.Sigortanın Önemi.....	3
1.1.3.Sigortacılık Tarihi.....	5
1.2.Türkiye' de Sigortacılık.....	7
1.2.1.Türk Sigorta Sektörünün Gelişimi.....	10
1.3.Türk Sigorta Sektörünün Ekonomideki Yeri	10
1.3.1.GSYİH	11
1.3.2.Hasar/Prim Oranı	12
1.3.3.Prim Üretimi	14
1.3.4.Teknik Kar/Zarar Oranları.....	14
1.4.Sigorta Sektörünün Dünyadaki Durumu	16

İKİNCİ BÖLÜM

SİGORTA SEKTÖRÜNÜN FİNANSAL YAPISI İLE İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI	19
---	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

3.1.Çalışmanın Amacı ve Önemi	33
3.2.Çalışmanın Yöntemi.....	33
3.3.Çalışmanın Kapsamı ve Kısıtları	34

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.İMKB' DE İŞLEM GÖREN SİGORTA ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL YAPISININ ANALİZİ

4.1.Likidite Oranları.....	36
4.1.1.Cari Oran	36
4.1.2.Likit Aktifler / Aktif Toplamı.....	38
4.1.3.Nakit Oran	39
4.2.Faaliyet Oranları.....	41
4.2.1.Prim Üretimindeki Değişimi	41
4.2.2.Tazminat Tediye Oranı	42
4.2.3.Konservasyon Oranı	43
4.2.4.Hasar Prim Oranı	45
4.2.5.Kazanılmamış Prim Karşılığı Değişimi.....	47
4.2.6.Devreden Prim Değişimi	48
4.2.7.Muallak Hasar Karşılıkları Değişimi.....	49
4.3. Karlılık Oranları	50
4.3.1. Teknik Karlılık	50
4.3.2. Reasürans Maliyeti / Yazılan Prim	51
4.4.Yatırım Oranları	53
4.4.1 Yatırım Gelirleri / Varlık Toplamı	53
4.4.2 Yatırım Gelirleri / Yatırım Giderleri	54
4.4.3. Yatırım Gelirleri / Yazılan Prim	55
4.5.Sermaye Yeterlilik Oranları	56
4.5.1. Alınan Primler / Öz sermaye	56

4.5.2. Konservasyon Primi / Öz sermaye	57
4.5.3. Öz sermaye / Aktifler	58
4.5.4. Teknik Karşılık / Öz sermaye	59
4.6. Varlık Yeterliliği Oranları.....	60
4.6.1. Teknik Karşılıklarda Reasürans Payı	60
5.GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	62
KAYNAKÇA.....	64

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1. Sigorta Şirketlerinin Kişi Başına Primi (TL) ve GSYİH	12
Tablo 2. Hayat Dışı Branşların Hasar/Prim Oranları (%)	13
Tablo 3. Hayat Dışı Branşların Hasar/Prim Oranları (%)	14
Tablo 4. Sigorta sektörü 2008-2012 yılları teknik kar/zarar tablosu	15
Tablo 5. Sigorta sektörü 2008-2012 yılları teknik kar/zarar tablosu önceki yıla göre değişim oranları.....	15
Tablo 6. Dünya Sigorta Sektörü Prim Üretim ve Artış Oranları.....	17
Tablo 7. Dünya Sigorta Sektörü Oranları	18
Tablo 8. Çalışmada kullanılan rasyolar.....	35
Tablo 9. Cari Rasyo.....	37
Tablo 10. Likit Aktifler/Aktif Toplamı	38
Tablo 11. Nakit Oran.....	40
Tablo 12. Prim Üretimindeki Değişim.....	41
Tablo 13. Tazminat Tediye Rasyosu.....	43
Tablo 14. Konservasyon Oranları	44
Tablo 15. Hasar Prim Rasyosu.....	46
Tablo 16. Kazanılmamış Primler Karşılığı Değişim.....	47
Tablo 17. Devreden Prim Değişimi	48
Tablo 18. Muallak Hasar Karşılıkları Değişimi	49
Tablo 19. Teknik Karlılık Oranları	50
Tablo 20. Reasürans Maliyeti / Yazılan Prim	52
Tablo 21. Yatırım Gelirleri / Varlık Toplamı.....	53
Tablo 22. Yatırım Gelirleri / Yatırım Giderleri	54
Tablo 23. Yatırım Gelirleri / Yazılan Prim	55
Tablo 24. Alınan Primler / Öz sermaye	56
Tablo 25. Konservasyon Primi / Öz sermaye.....	57
Tablo 26. Öz sermaye / Aktifler.....	58
Tablo 27. Teknik Karşılık / Öz sermaye	59
Tablo 28. Teknik Karşılıklarda Reasürans Payı.....	61

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
DASK	: Doğal Afet Sigortaları Kurumu
E.T	: Erişim Tarihi
GSYİH	: Gayri Safı Yurt İçi Hasıla
İMKB	: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
LTD	: Limited şirket
MÖ	: Milattan Önce
MS	: Milattan Sonra
TARSİM	: Tarım Sigortaları Havuzu
TAŞ	: Türk Anonim şirketi
TFRS	: Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TRAMER	: Trafik Sigortaları Bilgi ve Gözetim Merkezi
TSB	: Türkiye Sigorta Birliği
TSRŞB	: Türkiye Sigorta ve Reasürans şirketleri Birliği
yy.	: Yüzyıl
vb.	: ve benzeri

GİRİŞ

Sigorta tanımı gereği emniyet anlamına gelmekte olup, kişilerin meydana gelen durumlar sonucunda, altından tek başına kalkamayacakları tehlikeleri bir araya gelerek taşınabilir kılmak amacıyla yedi yüz yıl önce oluşturulan bir sistemdir. Bu sistem günümüze kadar gelişip gelmekle vazgeçilmez olduğunu göstermiştir.

Bu durumun sonucunda da risk yönetimini teknik hale getirmiştir. Risk yönetiminin temel aracı olan sigorta ülkelerin ekonomik, politik ve sosyal yaşamlarında önemli bir yere sahiptir. Özellikle gelişen ekonomik koşullarda risk yönetimi daha da önem kazanarak sigortaya duyulan ihtiyaç da günden güne artmaktadır.

Ülkelerin gelişmişlik düzeyinin belirlenmesinde sigorta sektörü önemli bir gösterge olarak kabul edilmektedir. Sektörün gelişmişlik düzeyi ülkelerin ekonomideki gelişme ve ülkedeki sigorta bilinci ile ilişkilendirilmektedir. Gelişmiş ülkelerdeki ekonomik gelişme seviyesi sigorta bilincinin yüksek olması milli gelir içindeki payına da katkı sağlamaktadır.

Sigortacılığın gelişmesi sonucunda ekonomiye olan katkısı ve bu alanda yapılan sektörel gelişmeler olmakta ancak ekonomik gelişmeler istenen düzeye henüz ulaşamamıştır. Ülkemizde bu alanda yaşanan gelişmeler dikkate alındığında, ihtiyaçlara cevap verecek seviyeye gelmediği görülmektedir.

Çalışma da sigorta sektöründe hayat dışı alanda faaliyet gösteren şirketlerin finansal yapıları değerlendirilerek sektör hakkında bilgi verilerek, sektör ile ilgili geleceğe yönelik önerilerde bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

SİGORTACILIK İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1.Sigorta Kavramı

İnsanlar her devirde yaşadıkları çevre içerisinde doğal, teknik, ekonomik ve sosyal olmak üzere çeşitli tehlikelerle iç içe hayatlarını sürdürmüştür. Bireylerin hem kendi hayatları hem de sahip oldukları malları çeşitli tehlikelere maruz kalmaktadır. Toplumun kaza olarak nitelendirdiği bu tür tehlikeler sigortacılıkta riziko olarak ifade edilmektedir. İnsanların yaşamları boyunca iç içe oldukları her türlü kazalara (rizikolara) karşı kendilerini koruyabilmek, güvence altına alabilmek ya da önceden önlem alma ihtiyaçlarından dolayı sigorta kavramı meydana gelmiştir (Kaya, 2013, s.8-9).

1.1.1.Sigortanın Tanımı

Sigorta, Latince'de “güvence” anlamı taşıyan “sicurta” kelimesinden gelir. Kişilerin rizikolara karşı kendilerini güvende hissetme gereksiniminin bir sonucudur (E.A.Güvel ve A.Ö. Güvel, 2010, s. 21).

Sigorta, bireylerin uğradıkları zararları birlikte giderme ihtiyacından yola çıkarak riziko sonucu meydana gelen durumun belirli bedel karşılığında giderilmesi için hukuki yönden talep hakkına sahip olunmasıdır(Aybay, 2002, s. 21).

Sigorta ile ilgili birçok tanım yapılmıştır ancak bu tanımlardan en ayrıntılısı Türk Ticaret Kanunu tarafından yapılmıştır. 14 Şubat 2011 tarihli ve 27846 Sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Türk Ticaret Kanunu'nun 1401. Maddesinde "Sigorta bir akittir ki bununla sigortacı bir prim karşılığında diğer bir kimsenin para ile ölçülebilir bir menfaatinin halele uğratan bir tehlikenin meydana gelmesi halinde tazminat vermeyi yahut bir veya birkaç kimsenin hayat müddetleri sebebiyle veya hayatlarında meydana gelen belirli bir takım hadiseler dolayısıyla bir para ödemeyi veya sair edalarda bulunmayı üzerine alır." olarak tanımlanmıştır. (<http://www.ticaretkanunu.net/wp-content/uploads/2012/08/6102-TTK.pdf> e.t. 17.06.2014)

1.1.2.Sigortanın Önemi

Sigorta gelişmiş ülkelerin özellikle ekonomik faaliyetlerinin yürütülmesinde oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Sigorta sistemi bireylere ve kurumlara, gelecekte karşılaşmaları muhtemel rizikolara karşı korkmadan yaşayabilme ve güvenle yeni girişimlerde bulunma olanağı sağlamaktadır (Kaya, 2013, s.14). Sigorta sistemi risklerden kaynaklanan ekonomik kayıpların giderilmesinde devreye girerek bu kayıpların ekonomi üzerinde oluşturduğu yüklerin kaldırılmasına yardımcı olmaktadır (Çipil, 2008, s.25).

Sigorta, günümüzde sosyal ve ekonomik hayat açısından önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle de hem insanlar açısından hem de ekonomi açısından vazgeçilmez bir önem kazanmıştır. Sigortanın önemini ekonomi açısından ve güven-riziko açısından olmak üzere iki şekilde değerlendirebiliriz.

Güven ve riziko açısından önemi aşağıdaki şekilde ifade edilebilir (E.A.Güvel, A.Ö.Güvel, 2010, s.26-30).

- **"Sigorta dayanışmayı gerektirir:** Kişilerin ya da kurumların uğramış oldukları zararı bir toplum içerisinde paylaştırarak hasarın giderilmesine yardımcı olur.

- **Sigorta güven verir:** Bireylerin ya da kurumların ileride karşılaşabilecekleri rizikoları ortadan kaldırmaz ancak rizikonun gerçekleşmesi durumunda kayıpların giderilmesinde yardımcı olarak güvence sağlar.

- **Sigorta girişimcilerin kararlarını etkiler:** Girişimcilerin karar vermelerini zorlaştıran en önemli sebep belirsizliktir. Sigorta meydana gelebilecek herhangi bir riziko sonucu oluşan hasarı güvence altına alması ile girişimcinin iş verimliliğini arttırarak cesurca karar vermesini sağlar. Böylece endüstriyel kuruluşların oluşmasına imkan verir.

- **Sigorta girişimcileri yatırıma teşvik eder:** Girişimcileri yatırım yapmaktan caydıran en önemli konuların başında sermaye maliyeti yani faiz oranı gelir. Sigorta kuruluşları bünyelerinde bulundurdıkları fonlarla kredi miktarını arttırarak sermaye maliyetini düşürür. Böylelikle de girişimcileri yatırım yapmaları yönünde teşvik eder.

- **Riziko karşılığı atıl tutulan sermaye miktarını en aza indirir:**

Girişimcinin hasarı tek başına ödemek zorunda olması, olası hasar için elde tutulan sermaye miktarının prim tutarından oldukça yüksek olmasını gerektirecektir. Bu nedenle de yapılan yatırımlar kısıtlı olacaktır. Sigorta, rizikoları güvence altına aldığından yatırımın önündeki engellerin kalkmasına yardımcı olacak ve daha büyük çapta yatırım yapılmasının önünü açacaktır.

- **Sigorta önlem alınmasını teşvik eder:** Sigorta kuruluşları her türlü rizikoyu kabul etmeyebilir. Rizikonun gerçekleşme ihtimalinin yüksek olduğu durumlarda ilgilileri önleyici tedbirler olarak daha dikkatli davranmaya zorlar. Ayrıca bir yıllık süre içerisinde rizikonun gerçekleşmemesi durumunda bir sonraki sigorta döneminde prim üzerinden hasarsızlık indirimi yaparak kişilerin tedbirli davranmalarını sağlar".

Sigortanın ekonomik açıdan önemini aşağıdaki gibi açıklanabilir (E.A.Güvel, A.Ö.Güvel, 2010, s.26-30).

- **"Sigorta ekonomi içerisinde önemli bir sektördür:** Sigorta işletmeciliğinin amacı kar sağlamaktır. Bu nedenle yatırım yapar, işçi çalıştırır büyüyüp gelişirken de ekonomiye katkı sağlar.

- **Uluslararası ekonomik alanda ticaretin gelişmesini sağlar:** Taşımacılık ve ihracat kredisi sigortaları ile uluslararası alanda hem ekonomiye hem de ekonomik alanda ilişkilerin gelişmesine katkı sağlar.

- **Sigorta, sosyo-ekonomik kayıpları önler:** Sigorta kuruluşu tarafından organize edilen dayanışma ile olası hasar durumlarında bireylerin tek başlarına ödeyemeyecekleri ekonomik kayıpları çok sayıda birey arasında dağıtarak yükü hafifletir.

- **Sigorta ekonominin önemli bir tasarruf kaynağıdır:** Birikim, ekonomik gelişme ve üretkenliğin arttırılması açısından büyük önem taşır. Böylece sigorta, sosyal refah düzeyin gelişmesine yardımcı olur".

1.1.3.Sigortacılık Tarihi

Risk kavramı insanların her zaman hayatlarının bir parçası olmuştur. Hatta insanoğlunun varlığı kadar eski bir kavramdır. Milyonlarca yıl öncesinde de insanların yaşantılarında sayısız riskler bulunmaktaydı. Günümüzdeki kadar kapsamlı çalışmalar olmasa da o çağlarda da insanlar risklerden korunmak adına belki de bilinçsizce bir takım risk yönetim tekniklerini kullandıklarını söylemek mümkündür (Çipil, 2008, s.26).

Risk yönetimi ile ilgili bilinen en eski örnek M.Ö 3000 yıllarında teknelerin batma riskine karşı Çinli tüccarların geliştirdiği yöntemdir. Ekonomik bir değere sahip olan ve bu değeri kaybetme riski ile karşılaşan kişilerin belirli bedeller karşılığında riski devretmesi şeklindeki uygulamalar ise M.Ö.4000' li yıllara dayanmaktadır (Kaya, 2013, s.65).

Sigorta ile ilgili gelişmeler özellikle deniz ticaretinin geliştiği alanlarda görülmektedir. İlk denizci uluslardan olan Kartacalılar, Romalılar, Yunanlılar gemilerin taşıdıkları yükler üzerine limana varamama riski taşıyan borçlar verip, gemi limana sorunsuz bir şekilde dönmesiyle de hem verdiği borç miktarını hem de taşıdığı riziko karşılığı koydukları faiz tutarları altında önemli paylar alınmaktaydı. Ancak alınan faizler kilise tarafından hoş karşılanmamış ve daha sonra da yasaklanmıştır. Bu yasak da olabilecek tehlikelere karşı önceden bir prim alma biçimi yani sigorta fikrinin ortaya çıkmasına yol açtı.

Prim esaslı sigorta yaklaşık M.S.1250 yıllarında Venedik, Floransa ve Cenova şehirlerinde görüldü. Bugün ki anlamda sigorta olarak anılabilmeleri için 14. yy' ı beklemek gerekti. Ekonomik şartların değişmesi ile birlikte ticarete 14. yy' dan itibaren çok önemli gelişmeler meydana geldi. O çağda deniz ticaretinde en ileride bulunan İtalya' da sigortaya ihtiyaç duyuldu burada ilk defa deniz sigortası kavramı ortaya çıktı. İlk sigorta poliçesi olarak kabul edilen sigorta sözleşmesi ise 23 Ekim 1347 tarihinde İtalya' nın Cenova limanı' ndan Mayorka' ya "Santa Clara" adlı geminin yükünü temin etmek amacı ile düzenlendi. İlk sigorta şirketi de 1424 yılında Cenova' da kuruldu. Sigorta ile ilgili yayınlanan ilk mevzuat ise 1435 yılındaki Barcelona Fermanı' ydı.

Deniz sigortalarındaki gelişmeler 18. yy' da İngiltere'de de görülmektedir (<http://www.tsb.org.tr/sigortanın-tarihi.aspx?pageID=438> e.t 17.06.2014).

Sigortacılığın gelişmesini sağlayan en önemli olay ise 17.yy' ın ikinci yarısında 1666 yılında Londra' da meydana gelen ve dört gün sürerek 13000 ev ile 100 kilisenin yanmasına sebep olan büyük yangındır. Bu olay halk üzerinde büyük tesir bırakarak bu tür tehlikelere karşı önlem alma fikrini ortaya çıkarmıştır. Bunun sonucunda da 1667 yılında İngiltere' de "Yangın Bürosu" kurulmuş ve ardından 1684 yılında ilk yangın sigorta şirketi "Frinty Societe" faaliyete geçmiştir. 1696 yılında "Hand in Hand", 1704 yılında ise "Lonbard House" şirketleri kurulmuştur. Kara sigortacılığının başlangıcı da yangın sigortaları ile olmuştur (Tekşen ve Atay, 2013, s.16-17).

1688 yılında Londra'da bulunan Edward Llyod adında bir kişinin işlettiği kahvehane, deniz ticareti ile ilgili bilgi alışverişinde bulunulan, gemi sahipleri, tüccarlar ve iş adamlarının buluştuğu bir yer haline geldi. Sefere çıkan gemilerinin yüklerini sigortalatmak isteyenler ile teminat verenler "Underwriter" adı ile belgelere düzenleyerek faaliyete başlamışlardır. Mekan sahibi olan Llyod' un ölümünden sonra anlaşarak Llyod' s adında bir grup kurmuşlar ve bu grup 1871 yılında İngiltere Parlamentosu'nun çıkardığı kanunla (Llyod' s Kanunu) Birlik haline gelmiştir. Zamanla her türlü sigortanın yapıldığı Dünya çapında bir kuruluş haline dönüşmüşlerdir. Llyod' s bir sigorta şirketi olmayıp sadece teminat veren kişilerden oluşan bir birliktir. Aynı zamanda dünya gemicilik istihbaratı konusunda merkezidir. Bu birlikteki kişiler sigortalılar ile Broker aracılığı ile temas kurarlar. Brokerlar Llyod' s ile çalışmak için başvurup kaydolarak müşterilerin sigorta ile ilgili işlerini takip ederler.

1710 yılında Londra' da kurulan The Sun Insurance Office Ltd. dünyadaki en eski sigorta şirketi olarak bilinmektedir. 1720' de kurulan The Royal Exchange Assurance ve The London Assurance şirketlerine kraliyet tarafından deniz sigortacılığı ayrıcalığı verilmiştir. The Society for Equitable Assurances on Lives and Survivorships 7 Eylül 1762' de kurulmuştur (Erdoğan, 1993, s.25).

18. ve 19. yüzyıllardaki hızlı sanayileşme beraberinde, otomobil kullanımının yaygınlaşması ve buna bağlı olarak da ciddi boyutlara ulaşan trafik kazalarını getirmiştir. Bunun neticesinde hem otomobil sahipleri hem de kazaya uğrayan kişiler maddi ve manevi kayıplar vermişlerdir.

Yaşanan bu kazalar sonucunda kusurlu tarafın gerek maddi sıkıntılar gerekse hasarı ödemeye yanaşmaması toplumda tepkilere yol açmıştır. Bunun sonucunda da bazı ülkelerde yasal düzenlemeye gidilmiş ve böylece trafik sigortası ürünleri zorunlu hale getirilmeye başlanmıştır.

1918 yılında Danimarka' da zorunlu olan trafik sigortası 1.Dünya Savaşı' nın ardından diğer ülkelerde de yayılmıştır (Çipil, 2008, s.38).

Tarih akışı içerisinde gelişen sigortacılıkta ilk önceleri örf ve teamül kurallarının uygulanmasıyla yetinilmiş olsa da sonradan, İspanya, Hollanda başta olmak üzere çeşitli ülkeler düzenleme faaliyetlerine girişmişlerdir. Sigortanın bugün ki etkinliğine ulaşması yıllar süren çabaların sonucudur (Kaya, 2013, s.71).

20. yüzyılın başlarından itibaren sigorta şirketleri, her türlü sigorta gereksinimine cevap verebilecek biçimde örgütlenmelerini tamamlamış kuruluşlar olarak hizmet verebilecek düzeye ulaşmışlardır(E.A. Güvel ve A.Ö. Güvel, 2010, s.64).

1.2.Türkiye' de Sigortacılık

Osmanlı İmparatorluğu' nda sigortacılık ilk olarak 1870 yılında Beyoğlu yangını ile başlamıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul' da yaşanan büyük yangınlar sonucunda yabancıların öncülük etmesi ile Osmanlı İmparatorluğu' nda sigortacılık faaliyetlerine geçilmiştir. Bu dönemde sigortacılık faaliyetlerine yabancıların öncülük etmesinin nedeni İslamiyet' te "hiç kimsenin gelecekte haber veremeyeceği" düşüncesi yani kader anlayışı etkili olmuştur. Toplumdaki eğitim seviyesinin düşük olması da sigortacılığın gelişmemesinde etkili olmuştur. 1. Dünya

Savaşı olan 1914 yılına kadar devlet denetiminden uzak yabancıların belirlediği şartlarla sigortacılık faaliyetleri sürdürülmüştür.

Ülkemizde her ne kadar Anadolu köylerinde esnaflar sandıklar kurup hasta ya da ölen birey yakınları için yardım toplamış olsalar da bu düşünce yardım adı altında olduğundan sigortacılık olarak adlandırılmaz. 19. yüzyılın ikinci yarısından önce sigortacılık faaliyetlerinden söz etmek mümkün değildir.

O tarihlerde sigortacılık ile ilgili herhangi bir hukuki mevzuat bulunmadığından, sigorta şirketlerinin kuruluşları ve faaliyetleri denetlenememiştir. Yabancılar da bu durumdan yararlanarak tamamen denetimsiz çalışmışlardır. Bu durumda poliçeleri kendi dillerinde olup herhangi bir anlaşmazlık durumu da kendi mahkemelerince görülmekteydi. Denetimin eksikliğinden dolayı istedikleri zaman sözleşmeleri feshedebiliyorlardı. Ayrıca bu durumu tamamen kendi çıkarlarına uygun tek taraflı anlaşmalar haline getirmişlerdir.

Ülkemizde ilk olarak 1872 yılında "Imperial Sun Northern ve Nort Britis" adı ile İngilizler daha sonra da 1878 yılında "La Fonsiyer" adlı Fransız şirketleri faaliyet göstermiştir (Şıkyazar, 2000, s.30-31).

Yabancı sigortacıların Türkiye' ye gelişi 1890' dan sonra da devam etmiş ve 1891 yılında Ünyon Sigorta Kumpanyası kurulmuştur.

Sigortacılık adına ülke içerisindeki ilk olumlu olay sigortacıların kendi koydukları kuralları ile hükümetin koymuş olduğu kurallara uymaları olmuştur. Bunun devamında da 1900 yılında İstanbul'da Yangın Sigorta Şirketleri Sendikası kurulmuştur (<http://www.trete.com.tr/sigortagentar.html> e.t.18.06.2014).

Cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye' de faaliyet gösteren yabancı sigorta şirketlerinin etkinliğinin azaltılmasına yönelik sigorta şirketlerine devlet denetiminin getirilmesi ile ilgili mevzuat düzenlenmiştir. Ülkede sigortacılığın gelişmesi alanında adım atılmıştır.

1924 yılında "Milli Sigorta Şirketi" kurulmuştur. Aynı dönemlerde Türkiye İş Bankası sigortacılık ile ilgili faaliyetlerde bulunarak 1925 yılında Cumhuriyet döneminin ilk Milli kuruluşu olan "Anadolu Sigorta Şirketi" ni kurmuştur (Zağra ve Sağlam, 1979, s.38).

1929 yılında Türkiye' de reasürans tekeli uygulaması başlatılmış ve Milli Reasürans TAŞ. kurulmuştur. Şirketlerin aldıkları primlerin bir kısmını (% 50'sini) buraya devretme zorunluluğu getirilmiştir.

Sigorta şirketlerini denetleme yetkisi 1939 yılında Ticaret Bakanlığı' na verilmiştir. Türk Ticaret Kanunu' nda düzenlemelere gidilmiş ve 1959 yılında 7397 sayılı Sigorta Şirketlerinin Teftiş ve Murakabesi Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

Sigorta şirketlerinin hızla artması sonucu 1987 yılında 7397 sayılı Sigorta Şirketlerinin Teftiş ve Murakabesi Hakkında Kanun' da değişiklikler yapılarak sigorta şirketleri Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı' na bağlanmıştır.

27.09.2000 tarihinde Zorunlu Deprem Sigortasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile meskenler için zorunlu deprem sigortası uygulamasını yürütmek üzere oluşturulan Doğal Afet Sigortaları Kurumu' nun (Dask) Havuzu tesis edilerek yönetimi beş yıllık süre ile Milli Reasürans TAŞ' ne verilmiştir. Mevzuat gereği bu sözleşme beşer yıllık süreler ile yenilenmektedir.

Zorunlu reasürans devri uygulaması 2001 yılında kaldırılmıştır. 2003 yılında Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi (Tramer) ve Bireysel Emeklilik Sistemi, 2005 yılında da Tarım Sigorta Havuzu (Tarsim) faaliyete geçmiştir.

Sigorta sektöründeki yasal boşlukların giderilmesi ve Avrupa Birliği mevzuatı ile uyumlu olması adına 14.06.2007 yılında 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu yürürlüğe girmiştir(Kaya, 2013, s.74-75).

1.2.1.Türk Sigorta Sektörünün Gelişimi

Ülkemizde sigorta sektörü, güçlü yapısı ile her geçen yıl büyümektedir. Genç nüfus ve buna karşın düşük sigortalılık oranı ile cazip pazar özelliği taşımaktadır.

Türkiye' de sigortacılık büyüme potansiyeli, dinamik yapısı ve nitelikli iş gücü ile Avrupa ve Dünya piyasalarında gelecek vadeden sektör durumuna gelmiştir. Sigorta sel, deprem vb. durumların yaşanmasının ardından gündeme gelmektedir. Türkiye' de sigorta alandaki bilinç eksikliğini gidermek adına bu yönde faaliyetlerin yapılması önem kazanıyor.

Mayıs 2014 itibariyle 68' i sigorta, 2' si reasürans olmak üzere Türkiye' de faaliyet gösteren 70 şirket, Türkiye Sigortalar Birliği üyesi. Bu şirketlerin 61' i aktif olarak faaliyet göstermektedir. 4' ü hayat, 18' i hayat-emeklilik, 39' u ise hayat-dışı alanda faaliyet göstermektedir (<http://www.istekobi.com.tr/sektorler/sigortacilik-sektoru-s20/sektore-bakis/sigortacilik-sektoru-b20.aspx> e.t.01.07.2014).

1.3.Türk Sigorta Sektörünün Ekonomideki Yeri

Sigorta sektörü ülkelerin gelişmişlik düzeyinin bir göstergesidir. Bir ülkede sigorta sektörü ne kadar büyümüş, sigortalı sayısı ve kişi başına düşen sigorta poliçesi, kişi başına prim tüketimi ne kadar çok ise, bu ülkenin, o ölçüde gelişmiş olduğu söylenebilir (Uralcan 2011, s.46).

Gelişmiş ülkelerde mali sektör içinde önemli bir yere sahip olan sigortacılık sektörü, gelişmekte olan ülkelerde yeterli derecede gelişme gösterememiştir. Türkiye'de sigortacılık sektörünün mali sektör içerisindeki yeri oldukça düşüktür. Bu bölümde Türkiye' de sigortacılık ile ilgili temel göstergeler ele alınarak değerlendirme yapılacaktır.

1.3.1.GSYİH

GSYİH bir yıl süresince sadece ülke sınırları içerisinde üretilen ve sunulan mal ve hizmetlerin o ülkenin para birimine göre değerlendirilmesi ile oluşan rakam demektir. GSYİH' daki değişim ülke ekonomisindeki büyümeyi ya da daralmayı en açık şekilde gösteren makro ekonomik verilerden biridir(www.destekmenkul.com.tr. 10.08.2014).

Sigorta sektörü açısından en önemli verilerden biri, üretilen toplam sigorta priminin GSYİH' ye oranıdır. Sigorta sektörünün gelişmişlik düzeyinin göstergelerinden biridir. Sigortalı sayısı ve kişi başına düşen sigorta priminin yüksekliği sektörün ne kadar geliştiğini gösterir(Leskay 2010, s.36-37).

Ülke ekonomilerinde sigortacılığın yerini belirleyen en önemli faktörlerden biri prim üretimi/GSYİH oranı olarak kabul edilmektedir. Kişi başına düşen ortalama prim hacmi ile sigorta yoğunluğu yani sigortaya olan ilginin derecesi belirlenmektedir. Sigortacılık sektörünün ekonomideki yerinin belirlenmesinde önemli bir gösterge olan GSYİH, Türkiye açısından oldukça düşük bir düzeydedir(Genç 2002, s.51).

Ekonomi alanında yaşanan gelişmeler sigorta sektörünü de etkilemektedir. GSYİH ' nin arttığı dönemlerde sigortacılık sektörü, GSYİH' den daha yüksek oranda büyümekte, GSYİH' nin küçüldüğü dönemlerde ise daha fazla küçülmektedir(Kuşçu ve Revanoğlu 2011, s.140).

Sigorta şirketlerinin kişi başına prim üretimi, GSYİH' ye oranı ve yıllar itibari ile GSYİH ' sına tablo 1' de yer verilmiştir.

Tablo 1.Sigorta Şirketlerinin Kişi Başına Primi (TL) ve GSYİH

YILLAR	KİŞİ BAŞINA YAZILAN PRİM	PRİM / GSYİH	GSYİH (MİLYON TL)
2008	22	0,16	950.144
2009	169	1,29	953.974
2010	192	1,28	1.105.101
2011	230	1,33	1.294.893
2012	262	1,40	1.416.817
2013	316	1,55	1.561.510

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık ve Özel Emeklilik İstatistikleri 2013

(e.t. 06.07.2014).

Tablo verileri incelendiğinde prim üretiminin GSYİH' ye oranı sürekli bir artış içinde olduğu görülmektedir. 2013 yılı sonunda sigorta prim üretiminin GSYİH' ye oranı %1,55 seviyelerine yükselmiştir. Ülkemizde %1-1,5' lar civarında olan bu oran Avrupa Birliği ülkeleri ile gelişmiş pek çok ülkelerde %5-10 seviyesindedir (<http://www.turcomoney.com/sigortacilik-sektoru-istah-kabartiyor.html> e.t. 03.08.2014).

1.3.2.Hasar/Prim Oranı

Ödenmiş ve muallak hasarlar toplamının kazanılmış olan prime olan oranına hasar prim oranı denir. Sektördeki tüm sigorta şirketleri için çok önemli bir performans kriteridir. Sigorta şirketlerinin ayakta durmasının önemli bir göstergesi olan primler hasarlarla ilgili parametredir. Çünkü şirketlerin primleri ne kadar çok artıyorsa, buna karşılık tazmin etmek zorunda kaldığı hasarlar ne kadar çok düşüyorsa bu durum sigorta şirketinin ne derece güçlü olduğunun göstergesidir(www.sigorta.com.tr e.t.10.08.2014).

Sektörde yer alan bütün sigorta şirketleri için hasar prim oranı çok önemli bir performans ölçütüdür. Bu nedenle de arzu edilen hasar prim oranının hep düşük çıkmasıdır. Bütün çabalar bu yöndedir.

Primlerin yükselmesini sağlayan, sigorta şirketinin uyguladığı politikalar, izlediği stratejiler, mali yapısının güçlü olması, aktüerya çalışmalarının hızı, satış ve pazarlamadaki kadrolaşması ve pazardaki gücü ve daha birçok etken vardır. Bunların her biri ayrı ayrı prim artışını tetikleyen unsurlardır.

Aynı şekilde hasarın düşük olmasını sağlayan, risk analizlerinin doğru yapılması, şirketin pazarda uyguladığı agresif tutum, aktüerya hesaplamalarındaki hassasiyet, şirket kadrolarındaki bilgili ve deneyimli yönetici ve çalışan kadroları ve benzeri daha birçok etken vardır. Bunların da her biri ayrı ayrı hasarın düşük ya da yüksek çıkmasında önemli unsurlardır(<http://www.sigorta.com.tr> e.t. 08.07.2014).

Tablo 2. Hayat Dışı Branşların Hasar/Prim Oranları (%)

Branşlar	2008	2009	2010	2011	2012
Kaza	23,38%	24,86%	19,79%	23,27%	33,44%
Hastalık/Sağlık	84,60%	91,81%	84,47%	80,11%	72,51%
Kara Araçları	81,62%	89,87%	77,27%	81,36%	75,83%
Raylı Araçlar	0,00%	275,59%	562,54%	42,23%	-53,48%
Hava Araçları	354,16%	67,85%	194,48%	82,52%	91,29%
Su Araçları	44,78%	62,88%	45,16%	54,65%	52,87%
Nakliyat	48,94%	36,75%	18,09%	33,01%	29,65%
Yangın ve Doğal Afetler	34,56%	63,53%	32,96%	39,63%	46,13%
Genel Zararlar	61,86%	57,24%	42,30%	45,39%	42,64%
Kara Araçları Sorumluluk	101,53%	83,73%	98,92%	85,62%	106,79%
Hava Araçları Sorumluluk	1,76%	15,09%	24,93%	123,06%	25,16%
Su Araçları Sorumluluk	0,00%	127,20%	226,59%	66,03%	-98,67%
Genel Sorumluluk	79,85%	80,46%	89,24%	67,52%	98,26%
Kredi	171,97%	105,00%	16,14%	41,33%	66,06%
Emniyeti Suistimal	0,00%	32,85%	25,25%	76,72%	40,44%
Finansal Kayıplar	17,90%	49,67%	6,28%	29,87%	24,35%
Hukuksal Koruma	1,63%	4,12%	0,91%	1,61%	0,32%
Destek	0,00%	0,00%	0,00%	0,07%	0,00%
Hayat Dışı Toplam	75,25%	75,31%	66,95%	65,73%	69,90%

Kaynak: Türk Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketler Birliği 2012 yılı faaliyet raporu (E.t. 06.07.2014)

Sigorta sektörünün 2008-2012 yılları arasında branş dallarına göre hasar/prim oranları ve hayat dışı toplam hasar/prim oranı Tablo: 2' de yer almaktadır.

Sigorta sektörünün teknik karlılığının ölçümünde çok önemli bir yere sahip olan hasar/prim oranının yıllar itibariyle değişiklikler gösterdiği görülmektedir. 2008 yılı hayat dışı toplam hasar/prim oranı %75,25, 2009 yılında ise %75,31' dir. 2010 yılından itibaren azalış göstermiş olup, 2010 yılı %66,95, 2011 yılı %65,73 iken 2012 yılında tekrar artmış olup, % 69,90 seviyelerinde belirlenmiştir.

1.3.3.Prim Üretimi

Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketler Birliği (2013 yılı Sigortacılık ve özel Emeklilik)' ne göre 2013 yılı sonu itibari ile sektörde faaliyet gösteren 61 sigorta şirketinin hayat dışı primleri 20.828.059.710 TL' ye ulaşmış ve %21.70' lik bir büyüme göstermiştir. Hayat sigortalı ise 3.398.859.562 TL' ye ulaşarak %25.22' lik büyüme kaydetmiştir. Türk sigorta sektörünün hayat-hayat dışı alanlardaki yıllar bazında prim üretimim tablo 3' de yer almaktadır.

Tablo 3. Hayat Dışı Branşların Hasar/Prim Oranları (%)

Yıllar	Hayat Dışı		Hayat		Toplam	
	Prim Üretimi	Artış (%)	Prim Üretimi	Artış (%)	Prim Üretimi	Artış (%)
2009	10.468.825.229	2,60	1.812.292.780	14,97	12.281.118.009	4,26
2010	11.940.388.555	14,06	2.189.507.170	20,81	14.129.895.725	15,05
2011	14.475.310.295	21,23	2.688.081.054	22,77	17.163.391.348	21,47
2012	17.114.406.388	18,23	2.714.282.254	0,97	19.828.688.642	15,53
2013	20.828.059.710	21,70	3.398.859.562	25,22	24.226.919.272	22,18

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık ve Özel Emeklilik İstatistikleri 2013 (E.t. 06.07.2014).

1.3.4.Teknik Kar/Zarar Oranları

Sigorta şirketlerinin ekonomiye sağladıkları katma değerın önemli ölçütlerinden biri de karlılıktır. Teknik karlılık, sigortacılık faaliyetleri sonucu sigorta

şirketlerinin elde ettiği kar anlamına gelmektedir. Sigortacılık sektöründe uzun vadede büyüme sağlanması hedefleniyor ise sektörün finansal piyasalardaki ağırlığının artması için teknik karlılığının artırılmasına yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir. Tablo 4' de sigorta sektörünün 2008-2012 yılları arası branş bazında teknik kar/zarar verileri belirtilmiş olup, tablo 5' de ise teknik kar/zarar verilerinin bir önceki yıla göre artış oranları yer almaktadır.

Tablo 4. Sigorta sektörü 2008-2012 yılları teknik kar/zarar tablosu

Branşlar	2008	2009	2010	2011	2012
	Teknik Kar/Zarar	Teknik Kar/Zarar	Teknik Kar/Zarar	Teknik Kar/Zarar	Teknik Kar/Zarar
Kaza	226.040.604	235.888.816	198.543.814	182.278.611	147.891.098
Hastalık/Sağlık	25.709.621	116.934.603	-34.356.105	16.541.140	167.700.420
Kara Araçları	75.117.367	-364.350.572	-128.304.075	-190.986.740	-61.122.531
Raylı Araçlar	-	82.983	-572.809	924.476	514.550
Hava Araçları	352.336	-615.536	5.881.257	534.403	4.180.909
Su Araçları	15.130.858	18.170.306	15.353.127	13.883.248	17.417.502
Nakliyat	87.111.311	95.743.877	114.826.688	114.269.074	125.338.052
Yangın ve Doğal Afetler	221.960.812	187.526.019	194.122.063	175.348.805	47.543.960
Genel Zararlar	79.243.395	74.234.042	51.619.099	23.493.583	165.978.660
Kara Araçları Sorumluluk	-324.732.777	-116.077.241	-438.372.638	-328.098.914	1.100.551.143
Hava Araçları Sorumluluk	-1.312.477	-163.489	161.594	-246.913	-53.161
Su Araçları Sorumluluk	-	56/948	27.802	102.741	14.196
Genel Sorumluluk	-7.023.156	71.136.914	-18.280.768	21.976.450	-139.692.295
Kredi	-15.392.273	-1.900.772	5.947.595	-4.145.185	-10.372.734
Emniyeti Suistimal	-	595.344	4.826.323	-3.065.008	4.668.771
Finansal Kayıplar	831.593	4.361.456	13.785.275	14.514.759	26.008.903
Hukuki Koruma	21.315.809	20.969.049	21.769.042	22.372.953	37.265.447
Destek	-	-	1.204	190.882	218.511
Hayat Dışı Toplam	404.353.024	108.723.542	-4.784.025	59.888.365	-567.050.884
Hayat	77.578.015	108.283.918	144.475.765	198.213.531	246.687.633
Emeklilik	2.003.666	11.047.986	56.409.888	312.088	12.330.132
Toplam	481.931.039	217.007.460	139.691.740	258.101.896	-308.033.118

Kaynak: Türk Sigorta reasürans ve Emeklilik Şirketler Grubu 2012 faaliyet raporu (e.t.10.07.2014).

Tablo 5. Sigorta Sektörü 2008-2012 Yılları Teknik Kar/Zarar Tablosu Önceki Yıla Göre Değişim Oranları (%)

Branşlar	2009	2010	2011	2012
Kaza	4,36	-15,83	-8,19	-18,87
Hastalık/Sağlık	-554,83	-70,62	148,15	-913,84
Kara Araçları	-585,04	-64,79	48,85	-68
Raylı Araçlar	-	-790,27	261,39	44,34
Hava Araçları	-274,7	855,47	109,09	-682,35
Su Araçları	20,09	-15,5	-9,57	25,46
Nakliyat	9,91	19,93	-0,49	9,69
Yangın ve Doğal Afetler	-15,51	3,52	-9,67	-72,89
Genel Zararlar	-6,32	-30,46	-54,49	606,49
Kara Araçları Sorumluluk	-64,25	277,66	-25,16	235,43
Hava Araçları Sorumluluk	-87,54	-198,84	-252,8	-78,47
Su Araçları Sorumluluk	-	-51,18	269,54	-86,18
Genel Sorumluluk	-1.112,89	-125,7	220,22	735,65
Kredi	-87,65	-412,9	-169,7	150,24
Emniyeti Suistimal	-	710,68	-163,51	-252,32
Finansal Kayıplar	424,47	216,07	5,29	79,19
Hukuksal Koruma	-1,63	3,82	2,77	66,56
Destek	-	-	15752,44	14,47
Hayat Dışı Toplam	-73,11	-104,4	1351,84	1046,85
Hayat	39,58	33,42	37,2	24,46
Emeklilik	451,39	410,59	-	-
Toplam	-54,97	-35,63	84,77	-219,35

Kaynak: Türk Sigorta reasürans ve Emeklilik Şirketler Grubu 2012 faaliyet raporu Erişim Tarihi:10.07.2014

1.4.Sigorta Sektörünün Dünyadaki Durumu

Bu kısımda, günümüzde sigorta sektörünün genel yapısını açıklayabilmek açısından temel büyüklüklere yer verilmiştir. Prim üretim oranları açısından sigortacılığın dünyadaki durumu değerlendirilmiştir. Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ve Swiss Re tarafından açıklanan 2010-2012 dönemleri verileri kullanılmıştır(Şişmanoğlu 2010, s.12).

Sigortacılık alanında tüm yeniliklerin uygulandığı, her türlü yasal yapılanmanın düzgün bir şekilde uygulandığı bir merkez olarak değerlendirildiğinde, bu alanda bir araştırmadan söz edebilmek için Avrupa sigortacılık sisteminin ayrı bir başlık altında değerlendirilme gerekliliğini ortaya koymaktadır(Gümüş ve Uzun 2012, s.45).

2012 yılı sonu Dünyada sektörün prim büyüklüğü reel baz da %2,4 artmış olup, 4,6 trilyon Amerikan Dolarına ulaşmıştır. Bu rakamlar içerisinde en büyük pay gelişmiş ülkelere aittir. Gelişmiş ülkelerde 3,9 trilyon iken gelişmekte olan, sigorta bilincinin tam olarak yerleşmediği ülkelerde 723 milyon Amerikan Doları olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılında kişi başına düşen prim ortalaması 656 dolardır. Gelişmiş ülkelerde 3.677 Dolar iken, gelişmekte olan ülkelerde 120 Dolar da kalmıştır.

Tablo 6. Dünya Sigorta Sektörü Prim Üretim ve Artış Oranları

	Prim Üretimi (Milyon \$)	Önceki yıla göre artış (%)	Prim Üretimi (Milyon \$)	Önceki yıla göre artış (%)	Prim Üretimi (Milyon \$)	Önceki yıla göre artış (%)
	2012	2012	2011	2011	2010	2010
Amerika	1.562,15	2,8	1.480,16	1,3	1.403,78	0,3
Avrupa	1.535,18	-1,7	1.650,87	-5,2	1.615,19	1,15
Asya	1.346,22	6,9	1.298,14	2,2	1.172,17	7,4
Avustralya	97,07	-0,1	99,44	-0,8	81,47	2,7
Afrika	71,89	10,5	68,08	1,8	63,07	-6,8
DÜNYA	4.612,514	2,4	4.596,687	-0,8	4.335,687	2,4
Sanayileşmiş ülkeler	3.889,836	1,7	3.897,175	-1,1	3.690,322	1,3
Gelişmekte Olan ülkeler	722,678	6,8	699,512	1,3	645,384	9,9

Kaynak: www.tsb.org.tr e.t 04.08.2014

Dünya Sigorta sektörünün ekonomideki yerini gösteren primlerin GSYİH oranı 2012 yılında % 6,5 iken, gelişmiş ülkelerde % 8,6, gelişmekte olan ülkelere % 2,7'dir(<http://www.tsb.org.tr/Document/Yayinlar/2012%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf> e.t.06.07.2014).

Tablo 6' da dünyadaki sigorta sektörünün 2012, 2011 ve 2010 yıllarındaki prim üretim ve önceki yıllara göre artış oranları verilmiştir.

Tablo 7' de Dünya Sigorta sektörünün 2012, 2011 ve 2010 yıllarında dünyadaki payı, üretilen primlerin GSYİH' ye oranları ve kişi başı prim tutarları belirtilmiştir. Tabloda sanayileşmiş ve gelişmekte olan ülkelere ait oranlarda bulunmaktadır.

Tablo 7. Dünya Sigorta Sektörü Oranları

	Dünyadaki Payı %			Primlerin GSYİH'ya oranı%			Kişi Başı Prim \$		
	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010
Amerika	33,87	32,21	32,49	6,8	6,64	6,71	1.649,00	1.575,40	1.519,20
Avrupa	33,28	35,93	37,35	6,73	7,06	7,47	1.724,00	1.885,70	1.850,20
Asya	29,19	28,24	26,76	5,73	5,85	6,16	322,00	313,90	281,50
Avustralya	2,1	2,16	1,87	5,6	5,94	5,82	2.660,00	2.759,20	2.283,10
Afrika	1,56	1,48	1,54	3,65	3,62	3,86	67,00	65,20	64,70
DÜNYA	100	100	100	6,5	6,6	6,89	656,00	661,00	627,30
Sanayileşmiş ülkeler	84,33	84,81	85,01	8,59	8,58	8,65	3.677,00	3.711,60	3.526,70
Gelişmekte Olan ülkeler	15,67	15,22	14,99	2,65	2,73	2,99	120,00	117,80	110,10

Kaynak: www.tsb.org.tr e.t 04.08.201

İKİNCİ BÖLÜM

SİGORTA SEKTÖRÜNÜN FİNANSAL YAPISI İLE İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI

Sektörde faaliyet gösteren tüm şirketlerin finansal performansı hakkında bilgi edinilmesi, ileride kontrolü muhtemel ekonomik kaynaklardaki potansiyel değişimleri ve gelişmeleri değerlendirmeyi gerektirir. Şirketlerin performansları hakkında bilgi edinilmesi, şirketlere nakit akışı sağlayacak girişim kapasitesinin belirlenebilmesi ve kaynakların kullanılmasıyla elde edilen etkinlik konusunda yargılara varılması açısından önemlidir.

Bu nedenle sektörün finansal performansının zaman içerisindeki değişiklikleri analiz edilerek uygulanacak olan yöntem belirlenir(N. Tunay ile K.B. Tunay).

Sigorta şirketlerinin finansal performansları ile ilgili bir çok ampirik çalışma yapılmıştır. Firmaların finansal performansları ve analizleri ile ilgili yazılan çalışmalar değerlendirilecektir.

Başpınar (2005) finansal analiz tekniklerinin sigorta şirketi mali tablolarına uygulanması adlı çalışmada sigorta şirketlerinin mali tablolarının diğer şirketlerin mali tablolarından farklılığını ve şirketlerin ödeyebilirliklerini bazı kriterleri ele alarak açıklamıştır. Ülkemizde 1997 yılı içerisinde sigortacılıkta mali analizin daha iyi bir şekilde yerine getirilebilmesi için geliştirilen erken uyarı modeli hakkında bilgi vererek, 2003 yılı hayat sigorta ve emeklilik şirketlerine ait sektörel ortalama finansal analiz oranlarını belirtmiştir. Erken Uyarı modelin ne olduğu, iyi ve kötü yönlerinin neler olduğu ve Amerika Birleşik Devletlerinde sigorta şirketlerinin mali analizinde kullanılan modeller incelenmiştir(Başpınar 2005, s.18).

Çalışmanın sonucunda analizi yapılan şirketlere analizde belirtilen kriterler aracılığı ile puanlar verilmiş olup, mali yapıları zayıf ve sağlam şirket ayrımı yapılmıştır.

Leskay (2010) yüksek lisans tezinde sigorta sektörü ile ilgili genel anlamda bilgi vermiş olup, sigorta şirketlerinin finansal tabloları ve bu tablolara uygulanan analiz teknikleri anlatılmıştır. Bu tekniklere bağlı olarak da bir uygulama çalışması yapılmıştır. Uygulama çalışmasında, birçok yöntemden yararlanılmıştır. Karşılaştırmalı analiz, dikey analiz, oran analizi ve sermaye yeterliliği ölçülmüştür. Yapılan analizlerde ele alınan sigorta şirketinin finansal olarak birçok değerlendirmede yeterlilik sağladığı ve gelişme gösterdiği görülmüştür. İlgili sigorta şirketinin analizinin yapıldığı 2007 ve 2008 yılları için finansal durumu olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Dönmez (2008) sigorta muhasebesi, sigorta muhasebesinin özellikleri ve buna ilişkin hesaplara değinmiştir. Hesapların işleyişi, sigorta muhasebesi ile ilgili yasal düzenlemeler ve sigorta şirketleri finansal tablolarından bilanço ve gelir tabloları incelenmiştir. Finansal tablolardan elde edilen finansal oranların yıllar itibarıyla analizi yapılmıştır. Sigorta sektörünün farklılığı paralelinde farklılaşan sigorta şirketleri faaliyet yapısı, muhasebe düzeni ve finansal tabloları, finansal tablolardan alınan verilerle oluşturulan oranların hesaplanmasının ve yorumlanmasının da farklılaştığı tespit edilmiştir.

Çalışmada sektöre ait oranların incelenmesinde dönemler, ilgili dönemlerin sektör ortalamaları ve hazine müsteşarlığı genelgesinde belirtilen kriterlerle kıyaslamalar baz alınmıştır. Bunun sonucunda da sektördeki şirketlerin oranlarındaki değişimler, şirketlerin finansal durumları ve sektör için önemli olan yıllar belirtilmiştir(Dönmez 2008, s.105).

Ece ve Akın (2013) İMKB' de işlem gören sigorta şirketlerinin 2006-2010 dönemi finansal performanslarının analizi adlı çalışmalarında sigorta şirketlerinin finansal performanslarını tespit etmek için yedi adet şirketin ilgili dönemlere ait mali tablolarını incelemişlerdir. Özellikle 2007 yılı ortalarında ortaya çıkan ve tüm

dünyayı etkileyen finansal krizin sigorta şirketleri üzerindeki etkilerini de gözlemleyebilmek amacıyla 2006-2010 dönemi baz alınmıştır.

Analiz sonuçlarına göre çalışma yapılan yıllarda sigorta şirketlerinde olumsuz büyüme hızı gözlemlenmiştir. Bunda 2007 yılında yaşanan finansal krizin diğer yıllarda net faaliyet zararına geçiş nedeni olduğu belirtilmiştir. Şirketlerin analiz döneminde karlılıklarının azaldığı tespit edilmiştir. Yapılan tüm analiz sonuçlarında sigorta sektörü küresel finans krizini önceden öngörerek tedbirler almış olduğunu ortaya koymaktadır. Sigorta şirketlerinin izlemiş olduğu bu taktikle piyasa değerlerini muhafaza etmeleri sağlanmıştır (Akın ve Ece 2013, s.104).

Aydın (2006) sigorta sektöründe mali yeterlilik kavramını incelemiş, Avrupa Birliği, Amerika Birleşik Devletleri ve ülkemizdeki sigorta şirketlerinin mali yeterlilik durumlarının denetimi gerçekleştiren kurumlar tarafından ne şekilde veya hangi yöntemler kullanılarak denetlendiğinin tespit edilmesine yönelik çalışma yapmıştır. Çalışmada ülkemizdeki sigorta şirketlerinin mali yeterliliğinin ölçülmesine dair analize de yer verilmiştir. Statik ve dinamik mali analiz yöntemleri kullanılarak, bu analiz türlerinin Türkiye' de, Avrupa Birliğinde ve Amerika' da ki uygulamaları hakkında araştırmalar aktarılmıştır.

Çalışma sonucunda sektörde mali açıdan güvenilirliğin giderek önem kazandığı belirlenmiştir. Dünyada son dönemlerde ortaya çıkan ekonomik krizlerin ardından finans sektöründe sorunlar yaşanması nedeniyle dünya ülkeleri bu alanda yeni tedbirler almaya ihtiyaç duymuşlardır. Bu tedbirler içerisinde erken uyarı modeli ve mali yeterliliğin tayini sistemlerinin kullanılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmiştir. Ülkemizdeki mali yeterlilik sisteminin uluslararası gelişmelere uyum sağlayabilmesi adına, riske dayalı ve sigortalıların korunması açısından denetleme otoritesine zamanında müdahale olanağı sağlayan bir mali yeterlilik sisteminin geliştirilmesi düşüncesine yer verilmiştir. Türk sigorta sektöründe AB' ye uyum açısından yükümlülük karşılama direktifine göre bir risk yönetim sistemi oluşturulmasının gerekliliği tespit edilmiştir.

Genç (2002) çalışmasında Türk sigorta sektörünün gelişimi ve dünya sigorta sektörü içerisindeki yerini incelemiştir. Türk sigorta sektörünün gerek prim üretimi

açısından gerekse kişi başına düşen prim ve prim/GSMH oranı açısından ilgili dönemlerde Türkiye dünya ülkeleri ile karşılaştırıldığında dünya sıralamasında son sıralarda yer aldığı belirtilmiştir. Türkiye' de faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin 1990-2001 dönemleri arasındaki faaliyetlerine ilişkin elementer ve hayat branşlarında karşılaştırmalı analiz yapılmıştır. Mali sonuçlarına göre sigortacılıktan beklenen karın sigortacılık faaliyetleri sonucu olan teknik kar ile değil mali sektörde yapılan yatırımlardan kaynaklandığı belirtilmiştir. 1990-2001 dönemlerine ilişkin yapılan analiz sonuçlarına göre elde edilen karda yıllar itibari ile önemli artışlar olduğuna dikkat çekmektedir.

L.Elitaş ve Doğan (2013) çalışmalarında İMKB' de faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin sermaye yapısını belirleyen faktörleri incelemişlerdir. Sigorta şirketlerinin 2005-2011 yıllarına ait verileri ele alınmıştır. Konuya ilişkin literatür taraması yapılmış olup, Türkiye' deki sigorta şirketlerinin sermaye yapısını belirleyen faktörleri inceleyen çalışma yapılmadığı, yapılan çalışmaların ise mali sektör dışında kalan firmalara yönelik olduğu ve yapılan çalışmanın bu alandaki boşluğu dolduracak nitelikte olduğu belirtilmiştir. Çalışmada bağımlı değişken olarak kaldıraç oranı ve bağımsız değişken olarak da şirketlerin aktif büyüklüğü, cari oranı, duran varlıkları, aktif karlılığı ve prim artış yüzdeleri kullanılmıştır. Analizde tanımayıcı istatistikler ile korelasyon ve çoklu regresyon sonuçlarından yararlanılmıştır.

Çalışmanın sonucunda analizi yapılan sigorta şirketlerinin duran varlık oranının, aktif büyüklüğünün ve karlılığının artması borçlanmayı da arttırmaktadır. Sigorta şirketleri finansman ihtiyaçlarını gidermede öncelikle dış kaynaklarını kullanmaktadırlar. Sigorta şirketlerinin iç kaynaklarını kullanmaya yönelmesinde, prim artış yüzdeleri ile cari oranının artması sonucu kaldıraç oranının azalması etkilidir. Analiz sonuçlarını değerlendirildiğinde, elde edilen sonuçların dengeleme teorisini destekler nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

Doğan (2013) çalışmasında sigorta şirketlerinin sermaye yapısının karlılık üzerindeki etkisi araştırılmıştır. İMKB' de işlem gören sigorta şirketlerinin 2005-2011 yıllarına ait verileri ele alınmıştır. Çalışmada aktif karlılık ve bağımsız

değişken olarak şirketlerin yaşı, aktif büyüklüğü, likiditesi ve hasar prim oranları dikkate alınmıştır. Analiz sonuçlarına göre İMKB' de faaliyet gösteren şirketlerin kaynaklarının büyük bir kısmı borçlardan oluşmakta ve bu durum riski arttırmaktadır.

Taşpunar (2010) yüksek lisans tezinde sigorta sektöründe sermaye yeterliliği kavramını incelemiştir. Ülkemizdeki sigorta şirketlerinin hangi yöntemlerle denetlendiğini tespit etmek ve sigorta şirketlerinin mali yeterliliğini ölçmek için analiz yapmıştır. Sigorta şirketlerinde sermaye yeterliliğinin ölçülmesinde kullanılan yöntemler ve bu yöntemlere ilişkin geliştirilen yaklaşımlar ile bazı ülkelerdeki uygulamalar hakkında bilgi vermiştir. Ülke uygulamaları incelendiğinde hepsinde ortak olan, varlıkların piyasa değeri ile değerlendirilmiş olduğudur. Genellikle süre bir yıldır. Gelişmelerde güçlü bir sigorta şirketi oluşturmada piyasadaki disiplin olgusunun, devlet tarafından yapılan düzenlemelerden daha başarılı olduğu sonucu çıkmıştır.

Sigorta şirketlerinin sermaye yeterliliğinin hesaplanmasında veri zarflama analizi yöntemi kullanılmıştır. Türk sigorta sektöründe hayat dışı branşlarda faaliyet gösteren on dört sigorta şirketinin 2005-2009 dönemine ilişkin verileri kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda şirketlerden çoğunun son yıllarda riskleri göz önünde bulundurarak sermaye yapılarına dikkat ettikleri ve bu nedenle sermaye yeterliliklerinin etkin olduğu sonucuna varılmıştır.

Yılmaz (2010) yüksek lisans tezinde sigorta sektörünün finansal yapısını rasyo analiz yöntemini kullanarak incelemiş, inceleme de finansal yapının zayıflaması sonucu meydana gelebilecek riskin en aza indirilmesi ile ilgili karar alıcılara destek sağlayacak veriler üretmeye çalışmıştır. Rasyo analiz yöntemi kullanılmış, diğer finansal analiz teknikleri hakkında da bilgi verilerek sigortacılıkta kullanılan rasyolara değinilmiştir. Altı sigorta şirketinin 2005-2009 dönemini kapsayan beş yıllık finansal tabloları ele alınarak şirketlerin geçmiş yıllar değerleri ve İMKB' de işlem sigorta şirketlerinin ortalama değerleriyle karşılaştırma yapılarak finansal yapıları değerlendirilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda genel olarak 2005-2009 dönemi verileri göz önünde bulundurulduğunda şirketlerin söz konusu rasyo değerleri İMKB ortalamasına yakın olduğu tespit edilmiştir.

Kamilçelebi (2012) çalışmasında Türk sigorta sektörünün iç ve dış çevresinin analiz edilerek karşılaşılabileceği tehditler, zayıflıklar, üstünlükler ve fırsatlar ele alınmıştır. Sektörün iç ve dış çevresini analiz ederek yakalayacağı fırsatları görmesi, üstün yönlerini sürdürmesi veya geliştirerek yenilerini eklemesi, zayıf yönleri ile ilgili de çalışmalar yapması, çevresinde kendisine tehdit unsuru olan durumları fırsatlara dönüştürmesi açısından swot analizi yapılmış ve bu analiz yöntemi hakkında bilgi verilmiştir. Bu bağlamda sigorta sektörünün fırsatlarının, üstünlüklerinin ve zayıflıklarının belirlenmesi için sigorta alanında çalışmış ve aynı zamanda banka ve sigortacılık alanında eğitim gören kişiler arasında anket yapılmıştır. Yapılan anket sonuçlarına göre sigorta eğitimi almış kişilerin sektöre istihdam edilmesi gerektiği yönündedir. Kişilerin sigorta konusunda eğitilmesi, bilinçlendirilmesi ve sigortaya teşvik edilmesi sektöre olan güveni arttıracaktır. Şirketler ve acenteler halka eğitim vermeli sigortanın genel terimler olan kasko, trafik ve bireysel emeklilikten ibaret olmadığı vurgulanmalıdır. Şirketlerin modern yönetim tekniklerini uygulaması, sigortalıya daha hızlı, etkin ve kaliteli hizmet verebilmesi için hasarlarının zamanında karşılanması açısından teknolojik alanda kendilerini geliştirmeleri gerektiği sonuçlarına varılmıştır.

Çağatay (2008) çalışmasında finansal raporlama ve solvency denetimini incelemiştir. Çeşitli sigorta branşları için gerekli olan sermaye ihtiyacı belirtilmiş, solvency denetimi, erken uyarı göstergeleri ve genel koruyucu önlemler hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre solvency II düzenlemeleri sigorta şirketlerine yeni sermaye yükümlülükleri getirebilir, etkin bir risk yönetimi ve uluslararası entegrasyon ile sigorta sektörünün etkinliğinin artırılmasına katkı sağlayabileceği belirtilmiştir. Solvency sistemi, şirketlerin sektörde bulunan diğer kurumlarla daha düzenli ilişkiler kurmasını sağlamaktadır. Şirketlerin ileride karşılaşılabileceği risklerin belirlenebilmesi açısından önemli olduğu ve sektör genelinde uluslararası

bir risk derecelendirme sisteminin geliştirilmesi ile sigorta maliyetlerinin kontrol altına alınabileceği tespit edilmiştir.

Şuekinci (2009) doktora tezinde AB bünyesinde sigortacılık sektörü için birincisi uygulama konulmuş olan ve ikincisi de uygulamaya geçirilecek olan solvency kriterlerini incelemiştir. Ülkemizde uygulamaya konulacak olan sistem ile ilgili sektöre uygunluğu ve uyum süreci açısından sektör hakkında bilgi verilmiştir. Solvency kriterleri ile ilgili "sermaye yeterliliğinin AB' de uygulanan şekli" olarak ifade edilmiş olup, dünya ülkelerinde farklı sistemler olduğundan bahsedilmiştir.

Çalışmanın sonucu olarak temel felsefesi itibariyle solvency sisteminin kabul edilebilir bir sistem olduğu tespit edilmiştir. Solvency sisteminin sadece sermaye rakamı hesaplamaktan ibaret olmayıp, yan unsurlar ve tedbirler ile sistemi beslediği belirtilmiştir. Sisteme değer katan unsurlar arasında denetimi, şeffaflığı ve piyasa disiplinine verdiği önem öne çıkmaktadır. Risk hesaplamalarına ilişkin, iç modellere izin vermesi açısından olumlu olduğu savunulmaktadır. Ancak sistemin kabul edilebilir olması için, sektöre adaptasyonu sırasında kamu otoritesinin bazı hususlarda müdahale etmesi, sistemi birebir almayarak, Türk sigorta sektörü ve sektörün içinde yaşadığı makro ekonomik yapıyı gözetken değişikliklere de gidilmesi gerekmektedir.

Kılıçkaplan ve Hayırsever Baştürk (2004) çalışmalarında etkinliği belirlemede kullanılacak girdi ve çıktı alternatifleri, şirketin güvence ve likidite fonksiyonları esas alınarak temel bileşenler analizi kullanılmıştır. Amaç sektörü temsil ettiği düşünülen girdi ve çıktılarına ulaşmaktır. Türk sigorta sektöründe 2002 yılında hayat dışı alanda faaliyet gösteren otuz sigorta şirketi kapsamında araştırma yapılmıştır. Belirlenen sigorta şirketleri, etkinlik ölçümü amacıyla çıktı yönlü veri zarflama analizine tabi tutulmuş ve sonuçlar değerlendirilmiştir.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, Türk sigorta sektöründe hayat dışı alanda faaliyet gösteren şirketlerin çeşitli girdiler kullanılarak göreceli etkinliğinin belirlenmesi sağlanmıştır. Veri zarflama analizi ile incelenen setteki her karar biriminin diğerlerine göre etkinliğini verir. Bu durumda etkinliği az olan birimler zarflama analizi etkinliğin arttırılması yönünde gerekli stratejiler belirleyerek karar

birimlerine sunar. Bu analiz yönteminde çok büyük ve çok küçük ölçekli karar birimlerinin birlikte ele alınması durumunda, çözüm algoritması çok büyük ölçekli olan karar birimi aleyhine sonuçlar vermektedir. Bu nedenle karar birimlerinin homojen olması gerekmektedir. Veriler elde edilirken homojen olması sağlanmaya çalışılmış ancak ölçek ekonomileri dikkate alınmamıştır. Çalışmada hayat dışı alanda faaliyet gösteren şirketlerin etkinliklerinin bir arada değerlendirilmesi amaçlandığından karar birimlerinin bu özelliği göz önünde bulundurulmamıştır. Belirtilen değerlerden dolayı çalışmada sağlıklı sonuç elde edilememiştir.

Varna (2008) doktora tezinde iflas riski ve değer maksimizasyonu ile sermaye ve fiyatlandırma arasındaki ilişkileri incelemiştir. Bu bağlamda iflas riskinin en aza indirilmesi ile sermayedar değerinin arttırılması kavramları ortaya konmuş ve sermaye dağıtımı içsel bir model olarak önerilmiştir. Ayrıca finansal yeterliliğinin tespiti yapılmış, yöntem ve yaklaşımlar hakkında bilgi verilmiştir. Finansal piyasalarda yaygın olarak kullanılan Riske Maruz Değer yaklaşımı ele alınmış ve hesaplama yöntemleri ortaya konmuştur.

Sonuç olarak, Türk sigorta sektöründe satın almalar ve birleşmeler sonrası içsel modelin oluşturulmasında, sermaye tahsisi ile ilgili matematiksel model değişen risk yapısı için öneri olarak belirtilmiştir. Şirketlerin karşılaşılabilecekleri riskleri önceden görerek daha etkin bir risk yönetimine sahip olacağı uluslararası entegrasyon ile sektörün etkinliğinin artacağı düşünülmektedir. Girişimci risk modeli ile sigorta şirketlerinin sektördeki diğer kurumlarla ilişkilerinin daha düzenli ilişkiler kurulması ve şirket maliyetlerinin orta vadede kontrol altına alınabileceği öngörülmüştür.

Şenyiğit (2010) doktora tezinde sigortacılık sektöründe finansal raporlama ile ilgili uluslararası gelişmeler ve bu gelişmelerin ülkemize olan etkilerini incelemiştir. Türkiye'de faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin Türkiye Muhasebe standartlarını finansal raporlarında uygulamaya almasının finansal raporlamalar üzerinde ne gibi etkiler oluşturduğu bir araştırma ile ortaya konmuştur. Ülkemizde sigorta sektöründe faaliyet gösteren 52 sigorta şirketinin 2008 yılı sonunda yaptıkları finansal raporlama uygulamaları incelenmiştir. 52 şirketten 9 sigorta şirketinin TMS' ye geçiş

aşamasında yapılan düzenlemelere yönelik bilgi, finansal raporların içinde yer almadığından analiz 43 sigorta şirketi verileri dikkate alınarak yapılmıştır.

Çalışmanın verilerinden yola çıkarak TMS' ye geçiş aşamasında en çok hangi muhasebe standardının finansal tablolar üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Geçişten sonraki düzenlemelerin öz sermayeye etkileri incelenmiş ve yapılan incelemeler sonucunda geçiş aşamasında yapılan tüm düzenlemelerin öz sermayeyi etkilediği görülmüştür. Araştırmada sonuç olarak TMS doğrultusunda yapılan düzenlemeler şirketlerin %86' sının (37 şirket) öz sermayeleri üzerinde arttırıcı etki yapmış olup, %14' ü (6 şirket) üzerinde ise azaltıcı etki yapmıştır. Bu durumda TMS uygulamalarının şirketlerin çoğunda öz sermayeyi arttırdığı ortaya çıkmıştır.

Esin Kılıç (2009) çalışmasında Türkiye sigorta sektörünün hayat, hayat dışı ve emeklilik alanlarında faaliyet gösteren şirketlerin 2004-2007 dönemleri verileri ile şirketlerin birbirlerine göre verimlilikleri ölçülmüştür. Veri zarflama analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmasında sektörde etkin ve etkin olmayan şirketleri belirleyerek etkin olmayanlar için önerilerde bulunmuştur.

Çalışma sonucuna göre 2004-2007 yıllarında Türkiye' de hayat, hayat dışı ve emeklilik alanlarında faaliyet gösteren 37 sigorta şirketinin etkinliği ölçülmüş ve tespit edilen etkinsiz sigorta şirketleri için geleceğe yönelik yönetsel kararlarında girdi ve çıktı bileşimlerini gözden geçirmeleri önerilmiştir.

Yılmaz (2009) yüksek lisans tezinde dinamik finansal analiz yöntemini oluşturan stokastik değişkenleri incelemiş olup, bu yöntem ile ilgili bir uygulamaya yer vermiştir. Uygulamada bir sigorta şirketinin kasko branşına ait veriler kullanılmıştır. Şirketlerin farklı yatırım stratejilerine göre iflas ihtimalleri ve artık miktarları hesaplanmıştır.

Çalışma sonucuna göre, sektördeki şirketlerin riskli yatırım araçlarını tercih etmeleri şirketlerin iflas ihtimallerinde artışların olacağı belirtilmiştir. Sigorta şirketleri kendilerine uygun dinamik finansal analiz yöntemi ile piyasalardaki farklı risk oranlarına sahip yatırım hedeflerini belirleyebilir ya da kendileri için farklı

konularda elde edecekleri sonuçları karşılaştırarak karar verme süreçlerinde bu yöntemden yararlanabilecekleri önerilmiştir.

Şişmanoğlu (2010) çalışmasında 2008 yılı başlarından itibaren zorunlu olarak uygulamaya konulan Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına göre finansal tablo hazırlanmasının Türk sigorta sektöründeki finansal tablolar üzerinde şeffaflığı arttırıp arttırmadığı, sigorta şirketlerine bir yük getirip getirmediği ve beklentileri ne derece karşıladığı ile ilgili araştırma yapmıştır. 2009 döneminde faaliyet gösteren 61 sigorta şirketinden 53 şirket araştırma kapsamına alınarak anket formu gönderilmiş ve 50 tanesinden geri dönüş alınmıştır. Sonuçların analiz edilmesinde frekans dağılımı ve çapraz tablolar analiz yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre sektördeki yabancı firmalar ya da yabancı ortakları olan firmaların yerli şirketlere göre bu yeni sisteme daha hazır oldukları görülmüştür. Şirketlerin yarından fazlası TFRS ile ilgili metinlerdeki anlatım dilinin karmaşık olmasından dolayı danışmanlık hizmeti almıştır. TFRS' ye geçişte yeni istihdama gidilmemiş ve yeni yazılım alınmadığından şirketlere ek maliyetlere sebep olmadığı tespit edilmiştir.

Kuşçu ve Revanoğlu (2011) çalışmalarında 2005-2009 dönemi verilerini ele alarak Türkiye' de ve Dünya' da ki sigorta sektörü hakkında bilgi vermişlerdir.

Çalışma sonuçlarına göre; 2009 yılı itibariyle Dünya sigorta sektöründe sanayileşmiş ülkeler %87, gelişmekte olan ülkeler %13 oranında paya sahiptirler. Sektörde son dönemlerde gelişmiş ülkelerin prim üretimlerinde azalışlar meydana gelmesine karşın gelişmekte olan ülkelerin (Türkiye' de buna dahil) krize rağmen prim üretimlerinde artışlar meydana gelmiştir. Türkiye % 0,21 pay ile Dünya sigorta sektöründe 36. sırada yer almaktadır.

Özgür Günkut (2007) yüksek lisan tezinde 2002-2006 dönemlerine ait veriler ile sektörün analizini yaparak güncel veriler elde etmiş ve sigorta sektörünün mali analizine ilişkin açıklamalar yaparak mali analizin önemini vurgulamıştır. 2006 yılı sonu itibariyle sektörde toplam 55 sigorta şirketinin faaliyet gösterdiği belirtilerek analiz kapsamına alınmıştır.

Analiz sonuçlarına bakıldığında sektörde 2006 yılında önceki yıllara göre prim artışı gerçekleşmiştir. Ancak artışa rağmen kişi başına düşen primin aynı oranda kalması gelişmiş ülkelere nazaran yeterli bir büyüme olarak değerlendirilmemiştir. 5 yıllık dönem göz önünde bulundurulduğunda mali gelirlerde azalışlar meydana gelmiştir. Bunun sebebi olarak da idari giderlerin yeni hesap düzeninde değerlendirilmeye başlanması olarak açıklanmıştır.

Şıkyazar (2000) doktora tezinde Türk sigorta sektörünün piyasa yapısı ile ekonomik performans arasındaki ilişkiyi açıklamak adına ilk olarak karlılık oranları ele alınmıştır. Ardından karlılık oranları, toplam aktif baz da, toplam prim bazında ve toplam tazminat bazında 8 firmanın yoğunlaşma oranları ile ilişkilendirilmiştir. Yoğunlaşma oranları hesaplanırken İMKB' de gören şirketlerin 1993-1998 dönemi verilerinden yararlanılarak regresyon analizi yapılmıştır.

Yoğunlaşma oranları sonuçlarına bakıldığında, sektörün bazı olumsuzluklara rağmen gelişmesinin sürdürdüğü sonucuna varılmıştır. Şirketlerin primleri ucuzlatmak amacıyla fiyat rekabetine girişmiş olmaları bu beklentiyi gerçekleştirmemiştir. Sonuç olarak sektör, sayısal açıdan değerlendirildiğinde yüksek enflasyon oranlarına rağmen önemli gelişmelerin sağlandığı bir sektör olma özelliğini koruduğu görülmüştür.

İlkem Özcan (2011) çalışmasında 2002-2009 dönemlerinde 'Türkiye' de faaliyet gösteren hayat dışı sigorta şirketlerinin etkinliklerini incelemiştir. Veri zarflama analizinden yararlanılmıştır. Çalışma yapılan dönemlerde etkinsiz olarak belirlenen sigorta şirketlerine önerilerde bulunulmuştur.

Analiz sonucunda belirli yıllarda sektörün etkin çalışmadığı tespit edilmiş olup bu nedene iyileştirme tabloları oluşturulmuştur. Teknik karlılıklarının arttırılmaları gerektiği düşünülerek, şirketlerin poliçelerini daha doğru fiyatlandırıp, risk yönetimine ağırlık vermesi, daha az hasarla karşılaşp daha çok prim toplamaları yönünde önerilerde bulunulmuştur.

E. Çekici ve N. İnel (2013) çalışmalarında ilerideki yıllara ait prim üretim değerlerinin tahminini yapabilmek amacıyla hazine müsteşarlığı 1981-2011 yılları

prim üretim değerlerinin farklı modellere uygunluğunu incelemişlerdir. 2012 ve 2013 yılları direkt prim üretimlerini tahmin edebilmek için farklı tahmin teknikleri uygulayarak uygun olan teknik üzerinde inceleme yapmışlardır.

Çalışma sonucunda, direkt prim üretimlerinin tahmin edilebilmesi için yedi farklı tahmin tekniği uygulamışlar ve uygulanan tahmin tekniklerinden Holt' un iki parametrelili üstel düzeltme tekniğinin en uygun teknik olduğuna karar verilmiştir. Tahmin tekniğine göre 2012 yılı direkt prim üretimi 20.196.880.000 TL, 2013 yılı direkt prim üretimi ise 23.230.380.000 TL olarak belirlenmiştir. 2012 yılı gerçekleşen prim üretimi 19.828.688.642 TL olup, tahmin üretimin üstünde kalmıştır. 2013 yılı prim üretimi ise 24.226.919.272 TL olarak gerçekleşmiş ve tahmin gerçekleşen tutarın altında kalmıştır.

B. Hızlı (2007) çalışmasında Türk sigorta sektöründeki prim üretimi ve ekonomik büyüme arasında pozitif bir ilişkinin olup olmadığını Neo-klasik büyüme kuramı doğrultusunda analiz etmiştir. Uygulanan modelde yer alan değişkenler, kişi başı GSYİH büyüme oranı bağımlı, kişi başı prim üretimi, toplam yatırımların GSYİH' deki payı, teknolojik gelişme ve nüfus artış hızları, amortisman oranı ile beşeri sermaye indeksidir. Kullanılan analiz yöntemi nedensellik testi ile sonuçlandırılmıştır.

Analiz sonucunda, Türkiye sigorta sektörünün ekonomik büyüme üzerinde etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Türkiye' de tasarrufların gerçekleşmesinde ve yatırıma dönüştürülmesinde aracı kurum olarak bulunan sigorta şirketlerinin bu konudaki işlevini etkin bir şekilde gerçekleştirmediği belirtilmiştir. Türkiye' nin sigortacılık alanında gelişmiş seviyesine ulaşmasının direkt prim üretiminin artırılması, sigorta potansiyelinin kullanılması yönünde teşvik ve tedbirlerin alınması ile mümkün olacağı sonuçlarına varılmıştır.

Karış ve diğerleri (2013) sigortacılık sektörünün ekonomik büyüme üzerindeki etkisini araştırmak için sigortacılık sektörü ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi Granger Nedensellik testi ve Var modeli ile tahmin etmişlerdir.

Sigorta sektörü ile ekonomik büyüme göstergeleri arasındaki ilişkinin tespitinde, değişkenlerin karşılıklı olarak birbirlerini etkiledikleri görülmüştür. Sigorta sektörünün ekonomideki payının giderek arttırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Dalkılıç (2012) Türkiye sigorta sektöründe hayat dışı sigorta şirketlerinin 2008-2010 dönemlerine ait etkinliklerini değerlendirmiştir. Çalışmada veri zarflama analiz yönteminden yararlanılmıştır. Çalışma yapılan 2008-2010 dönemlerinde sigorta şirketlerinin etkinliklerinde düşüş olduğu tespit edilmiştir.

Necla ve K.Batu Tunay (2008) çalışmalarında sigorta sektöründe performansın modellenmesi ve modelin tahmin edilmesine yönelik tespit ve değerlendirmeler yapmışlardır. Ekonometrik analiz tekniği olarak doğrusal panel veri yönteminden yararlanılmıştır. Çalışmada İMKB verilerinden, çeşitli dönemler ve değişkenler bazında karma olarak yararlanılmıştır.

Prim üretimi, prim alacakları, iştirakler, hasar, sabit değerler, büyüme ve enflasyon açıklayıcı değişkenler olarak modellere dahil edilmiş olup, model tahminleri prim üretimi hariç diğer tüm değişkenlerin öz kaynak ve aktif getirisini etkilediği tespit edilmiştir.

Atay (2003) Türkiye sigorta işletmeleri finansal tabloları hakkında bir eleştiri adlı makalesinde, sigorta sektörü finansal tablolarının yetersizliği ile sigorta ve reasürans firmalarına ait tabloların dünya uygulamaları ile birbirini desteklemediği üzerinde durulmuştur. Bu alanda yeteri kadar hazırlık ve bilimsel çalışmadığından sektörün bu boşluğunu gidermek adına ilgili çalışmanın yapıldığını vurgulamıştır.

Çalışmanın sonucunda sigorta şirketlerinin AB' ye uyumlu olacak şekilde, içeriğinde borç alacak kalemlerinin daha ayrıntılı gösterildiği, grup ve bağlı işletmelere dair ilişkilerinde dahil edilerek bilançoların yeniden düzenlenmeleri gerektiği savunulmuştur. Sigorta Murakabe Kanununa tabi şirketlerin gelir tablolarının anlaşılmasının oldukça zor olduğu belirtilerek, gelir tablolarının detaylandırılması gerektiği sonuçlarına varılmıştır.

Literatür taramasında, ülkemizde sigorta sektörünün yapısına dair yapılan birçok araştırma ve analiz çalışmaları değerlendirilmiş olup, çalışmalarda kullanılan yöntem ve sonuçlar belirtilmiştir

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

3.1.Çalışmanın Amacı ve Önemi

Mali sektörde faaliyet gösteren kurumların, sorumluluklarını yerine getirme açısından değerlendirilmeleri oldukça önemli bir konudur. Sigortacılık sektöründe de sigorta ve reasürans şirketlerinin bu uygulamaya tabi tutularak değerlendirilmesi son dönemlerde önem kazanan bir konu haline gelmiştir (http://www.millire.com/dergi/SAYI_37.pdf Erişim Tarihi:17.08.2014).

Bu çalışmada sigortacılığın, Türkiye ve Dünya ekonomisindeki yeri, önemi hakkında bilgi verilmiştir. Türk sigorta sektörünün finansal yapısı analiz edilerek sigorta sektörünün gelecekteki performansının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Finansal analize dair yazılan birçok çalışma incelenmiş olup, hepsine yer verilmiştir. Ayrıca sigorta sektörünün 2009-2013 yılları analiz edilerek sektörün gelecekteki performansına dair değerlendirme yapılmıştır. Ekonomi içerisinde yeri ve önemi hızla artan bir sektör olması ve bu sektörün analizine ilişkin bir çalışma olması bu çalışmanın önemini arttırmaktadır.

3.2.Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada İMKB' de işlem gören sigorta şirketlerinin 2009-2013 dönemini kapsayan 5 yıllık finansal tabloları, İMKB internet sitesinden elde edilerek bu verilere finansal analiz rasyoları uygulanmıştır.

Sermaye yeterliliğine ilişkin rasyolar, varlık yeterliliğine ilişkin rasyolar, aktif kalitesi ve likiditeye ilişkin rasyolar, faaliyet, karlılık ve yatırım rasyoları kullanılmıştır. Çalışmada analiz yöntemlerinden olan rasyo analiz tekniği kullanılmıştır.

3.3.Çalışmanın Kapsamı ve Kısıtları

Çalışmada Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği bünyesinde bulunan ve İMKB' de işlem gören halka açık sigorta şirketleri baz alınmıştır. Buna göre 2009-2013 döneminde İMKB' de hayat dışı branşta faaliyet gösteren 6 sigorta şirketi analiz kapsamına alınmıştır.

Türkiye Sigorta Şirketleri Birliği (TSRŞB) tarafından açıklanan 2013 yılı sonu verilerine göre, sigorta şirketlerinin prim üretimi, bir önceki yıla göre % 22,21 artarak 24 milyar 229,6 milyon TL oldu. Üretilen primin 20,8 milyar lirası hayat dışı sigortalardan, 3,4 milyar lirası ise hayat sigortalarından elde edildi. Böylece hayat dışı sigortalarda %21,72, hayat sigortalarında %25,25 artış yaşandı. Anadolu Sigorta %11,35 ile ikinci, Ak Sigorta %6,3' lük pazar payı ile dördüncü, Yapı Kredi Sigorta %5,19 payla altıncı, Güneş Sigorta %4,03 payla sekizinci, Ray Sigorta %1,46 payla on sekizinci, Aviva Sigorta %1,12 payla yirmi üçüncü sırada yer almıştır(<http://sigortagundem.com/> e.t. 30.09.2014).

Finansal yapıları incelenen 6 sigorta şirketinin 2013 yılı sonu itibariyle pazar payları belirtilmiş olup, şirketlerin sektörü temsil edecek nitelikte oldukları söylenebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.İMKB' DE İŞLEM GÖREN SİGORTA ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL YAPISININ ANALİZİ

Tablo 8.Çalışmada kullanılan rasyolar

	A.Likidite Oranları
1.	Cari Oran
2.	Likit Aktifler/Aktif toplamı
3.	Nakit Oran
	B.Faaliyet Oranları
4.	Prim Üretimindeki Değişimi
5.	Tazminat Tediye Oranı
6.	Konservasyon Oranı
7.	Hasar Prim Oranı
8.	Kazanılmamış Prim Karşılığı
9.	Devreden Prim
10.	Muallak Hasar Karşılıkları
	C.Karlılık Oranları
11.	Teknik Karlılık Oranları
12.	Reasürans Maliyeti/Yazılan Prim
	D.Yatırım Oranları
13.	Yatırım Gelirleri/Varlık Toplamı
14.	Yatırım Gelirleri/Yatırım Giderleri
15.	Yatırım Gelirleri/Yazılan Prim
	E.Sermaye Yeterliliği Oranları
16.	Alınan Primler (Brüt)/Öz sermaye
17.	Konservasyon Primi/Öz sermaye
18.	Öz sermaye/Aktif Toplamı
19.	Teknik Karşılıklar/Öz sermaye
	F.Varlık Yeterliliği
20.	Teknik Karşılıklarda Reasürans Payı

İMKB' de işlem gören sigorta şirketlerinden; Ak Sigorta, Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi, Aviva Sigorta, Güneş Sigorta, Ray Sigorta ve Yapı Kredi Sigorta şirketlerine ait 2009-2013 yılları verileri alınarak aşağıdaki tabloda bulunan rasyolar kullanılmıştır.

4.1.Likidite Oranları

Likidite oranları işletmenin kısa vadeli borçlarını ödeyebilme gücünü gösterir. İşletmenin likidite durumunu, vadesi gelen borçlarını zamanında ödeyebilme gücünü, beklenmedik piyasa koşullarında ve ekonomik şartlarda işletmenin faaliyetlerini sürdürebilme durumunu gösteren oranlardır (<http://www.bilgaz.net/dosyalar/OranAnalizi.pdf> e.t 17.08.2014).

4.1.1.Cari Oran

Cari Oran = Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar olarak hesaplanmıştır.

Bir firmanın kısa vadeli kısa vadeli borçlarını ödeyebilme gücünü ifade etmektedir. Paraya çevrilebilir değerlerin, kısa vadeli borçlara bölünmesiyle bulunan orandır. Bu oranın yükselmesi, ödeme gücünün arttığının göstergesidir. Cari oran, işletmelerin kısa vadeli borçları ile ödeme kapasitesini ölçmek ve net işletme sermayesinin yeterlilik düzeyini belirlemek için kullanılır(<http://muhasebeturk.org> e.t 24.08.2014).

Cari oran işletmenin her bir liralık borcuna karşılık kaç liralık dönen varlığı olduğunu gösterir. Dönen varlık toplamı ile kısa vadeli borç toplamı arasındaki olumlu fark işletmenin net çalışma sermayesi olarak ifade edilmekte olup, kısa vadeli borçlar ödendikten sonra günlük faaliyetlerin devam ettirilebilmesi için kullanılabilecek dönen varlık büyüklüğünü ortaya koymaktadır. Sadece net çalışma sermayesi büyüklüğü bir işletmenin kısa vadeli borç ödeme gücünü göstermez. Cari oran kısa vadeli borç ödeme gücünün belirlenmesinde çok daha iyi bir ölçüttür. Bu

oranın yüksek oluşu işletme açısından olumlu bir durumdur. Çünkü cari oranının yüksek oluşu işletmenin ödeme gücünün emniyet marjı olarak kabul edilir(<http://books.google.com.tr> e.t 07.09.2014).

Cari oranın genellikle 1,5 veya 2 olması beklenir ancak sektördeki şirketler ve sektör ortalamasına göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Tablo 9’ da 6 adet şirkete ait cari oranlar hesaplanmıştır.

Tablo 9.Cari Rasyo

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,44	1,36	1,31	1,31	1,39
ANADOLU ANONİM TÜRK	1,51	1,41	1,22	1,16	1,11
AVİVA SİGORTA	1,32	1,17	1,11	1,08	1,13
GÜNEŞ SİGORTA	0,84	0,85	0,88	0,84	0,79
RAY SİGORTA	0,96	1,02	1,15	1,13	1,11
YAPI KREDİ SİGORTA	1,10	1,39	1,20	1,12	0,99
ORTALAMA	1,02	1,20	1,14	1,10	1,08

Analizi yapılan sigorta şirketlerinin yıllar bazında cari oran ortalamaları bulunmuş olup, bulunan oranların sektör olarak tercih edilen oranın altında kaldığı görülmektedir.

Şirketler belirli dönemler ortalamanın üstüne çıksalar da bu durumu koruyamamışlardır. Güneş Sigorta tüm dönemlerde sektör ortalamasının altında kalarak, kısa vadeli borçlanmalarından kaynaklanan ödemeleri zamanında yerine getirmede zorlandığını görülmektedir. Bu durum şirketin likidite açısından yeterli olmadığını göstermektedir.

Kısa dönemli ödeme gücüne yeterlilik gösteren en önemli 2 şirket Aksigorta ve Yapı Kredi Sigorta olmakla beraber aralarında likidite ve çalışma sermayesi olarak en güçlü görünen şirket Anadolu Sigortadır. Güneş sigorta kısa vadeli yükümlülüklerini yerine getirme konusunda literatür olarak "1" oranından aşağıda görünmekle beraber % 20 civarında akademik benchmark yani "1" altında olması kısa

vadeli borçları ödemede zaman zaman sorunlar yaşayıp net çalışma sermayesinde de problemler yaşayabileceği görülmüştür. Bunun ile beraber Ray Sigorta 3. dönemden sonra ortalamayı tutturarak yeterlilik göstermesi ile beraber ters performansı Aviva Sigorta da görmek mümkündür.

Sektörün dönen varlıklarını kısa vadeli yabancı kaynaklardan karşıladığı anlaşılmaktadır.

4.1.2.Likit Aktifler / Aktif Toplamı

Şirketlerin likit aktiflerinin toplam aktifler içerisindeki payını gösteren bu oran ile şirketin aktiflerinin ne derece likit olduğu belirlenebilmektedir. Bu oran alternatif maliyetler ve işletmenin bulunduğu sektörün nakit üretme kapasitesi göz önüne alınarak değerlendirilmelidir. Oranın yüksek olması, şirketin beklenmedik durumlarda manevra yeteneğini artırır (<http://www.bilgaz.net>). Bu rasyonun yüksek olması, şirketlerin likidite yapısının güçlü olduğu anlamına gelmektedir.

Tablo 10. Likit Aktifler/Aktif Toplamı

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,13	0,30	0,46	0,49	0,48
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,42	0,39	0,41	0,39	0,43
AVİVA SİGORTA	0,26	0,36	0,39	0,45	0,63
GÜNEŞ SİGORTA	0,30	0,29	0,37	0,26	0,27
RAY SİGORTA	0,34	0,46	0,39	0,37	0,39
YAPI KREDİ SİGORTA	0,37	0,43	0,29	0,51	0,19
ORTALAMA	0,30	0,37	0,39	0,41	0,40

Şirketlere ait likit aktifler/ aktif toplamı oranları ve bu oranlar göz önünde bulundurularak sektör ortalamaları tabloda belirtilmiştir.

Şirketlerin olağanüstü durumlarda manevra yeteneğini gösteren bu rasyoda endüstri ortalamasının altında bulunan Güneş sigortanın toplam aktiflerinin

içerisindeki likit aktiflerinin oranı düşmüş ve 2009 yılından sonraki yıllarda sektör ortalamasının altında kalmıştır. Güneş Sigorta mevcut durumlara ne kadar hazırlıksız ve yetersiz olduğunu göstermesi ile beraber bu şirketler arasındaki en yeterli görünen Anadolu Sigortadır. Aksigorta 2009-2010 yıllarında sektör ortalaması altında kalmış, diğer yıllarda likit yapılarını arttırarak sektör ortalamasının üstüne çıkmıştır. Son yıllardaki bu rasyodaki artış ile en yeterli ve hazırlıklı görünen şirkettir.

Diğer şirketler ortalama bir eğilim göstermek ile beraber genel olarak aralarında Yapı Krediden sonra en zayıf görünen şirket Ray Sigortadır.

4.1.3.Nakit Oran

Nakit Oranı = $[(\text{Hazır Değerler} + \text{Menkul Kıymetler}) / \text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}]$ şeklinde hesaplanmıştır.

Likiditeyi dar anlamda ölçen orandır. Ticari ve ticari olmayan alacaklar dahil olmadığından, sadece çok kısa sürede nakde çevrilebilen dönen varlıkların kısa vadeli borçları karşılayabilme gücünü göstermektedir. Nakit oranının yüksek olması, para ve benzeri değerlerin kısa süreli yabancı kaynakları karşılayabilme gücünün yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Bu oran herhangi bir zorluk sırasında, piyasalarsa veya ekonomik şartlarda şirketlerin en likit varlıkları ile kısa vadeli borçlarının ilk olarak ne kadarlık kısmını geri ödeyebileceğini göstermektedir. Nakit oran keskin bir ölçüt olarak kabul edilmektedir. Batılı finans kurumlarında bu oran 0,20 olarak yeterli görülürken, yüksek enflasyonlu kıt fon kaynaklarına sahip ülkelerde endüstri ve sektörlerin farklı özellikleri göz önüne alındığında yeterli görülen oran miktarında değişiklikler söz konusu olabilir(<http://www.bilgaz.net/dosyalar/OranAnalizi.pdf>).

Tablo 11. Nakit Oran

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,62	0,47	0,70	0,76	0,75
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,45	0,71	0,59	0,63	0,44
AVİVA SİGORTA	0,37	0,48	0,50	0,56	0,81
GÜNEŞ SİGORTA	0,47	0,51	0,54	0,48	0,47
RAY SİGORTA	0,40	0,57	0,57	0,53	0,54
YAPI KREDİ SİGORTA	0,14	0,15	0,09	0,14	0,28
ORTALAMA	0,41	0,48	0,50	0,52	0,55

Tabloda şirketlerin yıllar bazında nakit oranları ve belirtilen yıllardaki sektörün nakit oran ortalaması bulunmuştur. Bu oran sektörün tercih ettiği oranın üstünde olup, şirketlerin likit yapılarının güçlü olduğunun göstergesidir.

Yapı kredi sigorta tüm yıllarda sektör ortalamasının altında kalmış, kısa vadeli borçlarını ödemede güçlük çektiği görülmektedir.

Diğer şirketlerin likit yapıları ise sektöre göre istenen seviyede olup, kısa vadeli borçlarını ödeme konusunda zorluk yaşamadıkları görülmektedir.

Sigorta sektöründe son yıllarda, reel büyümenin yaşandığı ve bu büyüme trendinin 2013 yılında da devam ettiği görülmektedir. Özet olarak sigorta sektörünün aktif büyüklükleri son yıllarda nominal anlamda, finans sektörünün büyümesi ile beraber büyümeye başlamış ve bu istikrarlı durumunu günümüze kadar sürdürdüğünü söylemek mümkün. Fakat reel anlamda incelendiğinde, sigorta sektörünün finans sektörü içerisindeki yerinde ciddi bir gelişme gözlemlenememektedir. Bu durumun sebebi olarak GSYİH içindeki payının hala istenen seviyeye ulaşamamasının etkisi büyüktür. Türkiye sigorta sektörü genelde, gelişmekte olan piyasalara paralel hareket etmektedir.

4.2.Faaliyet Oranları

İşletmelerin sahip oldukları varlıkları ne derece etkin kullandıklarını gösterir oranlardır. Faaliyet oranları varlıkların devir hızı olarak bilinir.

4.2.1.Prim Üretimindeki Değişimi

Şirketlerin prim üretimlerindeki artış veya azalışlarının bir önceki yıl üretimleri ile karşılaştırılıp yüzde olarak ifade edilmesidir. Şirketlerin, belirledikleri politikalar doğrultusunda ya da piyasa koşulları nedeniyle üretimlerinde artışlar ve azalışlar meydana gelmektedir. Şirketlerin yıllar itibariyle prim üretim değişimindeki oranlar tablo 12' de belirtilmiştir.

Tablo 12. Prim Üretimindeki Değişim

	2009	2010	2011	2012	2013
	Değişim Oranı	Değişim Oranı	Değişim Oranı	Değişim Oranı	Değişim Oranı
AKSİGORTA	0,03	0,04	0,28	0,15	0,16
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,07	0,14	0,36	0,16	0,23
AVİVA SİGORTA	0,12	0,03	0,07	0,13	-0,2
GÜNEŞ SİGORTA	0,02	0,01	0,11	0,13	0,17
RAY SİGORTA	-0,08	-0,01	0,00	0,20	0,16
YAPI KREDİ SİGORTA	-0,04	0,25	0,29	0,26	0,02
ORTALAMA	0,02	0,08	0,19	0,17	0,09

Şirketlerin yıllar itibariyle üretimlerindeki değişim dikkate alınarak bulunan ortalamaya göre değerlendirirsek sektörün ortalama prim üretim değerlerinde Anadolu sigortanın 2012 yılında ortalama altında kalmış olsa da diğer şirketlere göre ortalama üzerinde prim artış oranına sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Aksigortanın prim üretim oranlarına bakıldığında büyük farklılıklar bulunmamakla beraber genellikle sektör ortalaması üzerinde devam ettiği görülmektedir.

Aviva Sigorta prim üretim değişim oranlarında yıllar içerisinde istikrar olmamakla birlikte artan ve azalan, Güneş Sigortanın ise artan bir trend içerisinde olduğu görülmektedir.

Yapı kredi sigortada ise üretimleri 2010 yılında %25 arttırmış ve bunu devam ettirmiş ancak 2013 yılında prim üretimi %2' lere düşmüştür. Ray Sigortanın özellikle 2012 ve 2013 yıllarında prim üretimlerinde önceki yıllara göre artışa gittiği görülmektedir.

Yıllık ortalamalar ışığında en fazla üretimin arttığı sene 2011 olup, ondan sonra bir düşüş görülmektedir. Bu konjonktüre genelde uyum sağlayamayan 3 şirket olup aralarında en yavaş kalanı Aviva Sigortadır. Sektör ortalaması üstünde seyreden şirket Yapı Kredi Sigorta olup bu hızlı bir yükseliş eğilimi göstermektedir.

4.2.2.Tazminat Tediye Oranı

Tazminat Tediye Rasyosu = Ödenen Hasarlar / [Ödenen Hasarlar + Muallak Hasar Karşılıkları] şeklinde hesaplanmıştır.

Tazminat tediye oranı bir önceki dönem muallakta kalıp cari döneme devretmiş ve cari dönemde meydana gelmiş hasarların ne kadarının ödendiğini gösteren bir orandır. Bu oran özellikle sigortalılar için önem arz etmektedir. Bir şirketin tazminat tediye oranının yüksek olması kuşkusuz güven verici bir unsurdur. Bu oranın düşük olmasının şirketin hasar ödemelerinde çok hassas davranmadığını, sigortalıların çıkarlarına gerekli önemi vermediğini düşündürmesi olası bir sonuçtur. Tazminat tediye oranı sektör ortalamasından büyük olmalıdır. İMBK' de işlem gören sigorta şirketlerinin 2009-2013 yılları tazminat tediye oranları tablo 13' de belirtilmiştir.

Tablo 13. Tazminat Tediye Rasyosu

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,96	1,07	1,01	0,89	1,01
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,94	1,02	0,95	0,90	0,84
AVİVA SİGORTA	0,82	0,77	0,89	0,75	1,07
GÜNEŞ SİGORTA	0,90	0,84	1,03	0,92	0,78
RAY SİGORTA	0,85	0,91	1,05	1,04	0,76
YAPI KREDİ SİGORTA	0,99	0,92	0,91	0,96	0,84
SEKTÖR ORTALAMASI	0,91	0,92	0,97	0,91	0,88

Şirketlerin yıllar itibari ile tazminat tediye oranlarına bakıldığında genelde şirketler ortalama altında kalmış olsalar da sektör ortalamasından fazla bir sapma göstermemektedirler. Özellikle sektör ortalamasının üzerinde oranlara sahip olan Aksigortanın meydana gelmiş olan hasarlarını ödemedeki performansı nakit konusunda da sıkıntı yaşamadığını da ortaya koymaktadır.

Şirketlere ait tazminat tediye oranlarına bakıldığında şirketlerin hasarlarını ödeme konusunda genel olarak zorluk yaşamadıkları görülmektedir. Bu oranların sektör ortalamalarında olması, hasar ödeme konusunda şirketlerin hassas davrandığının da göstergesidir.

4.2.3.Konservasyon Oranı

Konservasyon Oranı = Alınan Primler (net) / Alınan Primler (Brüt) olarak hesaplanmıştır.

Sigorta şirketlerinin, teminat altına almış oldukları riskin mali gücünü dikkate alarak, üzerlerinde tuttukları kısma konservasyon diğer bir ifadeyle saklama payı denir. Şirketler bazı branşlarda tek kalem halinde, bazı branşlarda ise kademeler halinde konservasyon oranlarını belirler. Bu oranı belirlerken dikkat etmeleri gereken en önemli unsur riskin özelliğidir. Riskin tehlike derecesi belirlendikten sonra dikkat edilmesi gereken diğer unsur ise öz kaynak durumudur. Şirketler, öz kaynakların

yeterli olması ve dış kaynak açısından da problem olmaması durumunda konservasyon oranlarını yüksek tutarlar. Aksi durumlarda ise bu oranı düşük tutmaya çalışırlar. Ayrıca sigorta şirketlerinin güçlenmesi bakımından da mümkün olduğu kadar sigorta şirketlerinin saklama kapasitelerini (konservasyon) artırmaları gerekmektedir. Aksi takdirde, sigorta şirketleri sadece komisyoncu görevi yapmış olurlar(Genç 2002, s.16-34).

Tablo 14. Konservasyon Oranları

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,72	0,72	0,76	0,73	0,73
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,75	0,79	0,77	1,17	1,19
AVİVA SİGORTA	0,81	0,82	0,79	0,76	0,83
GÜNEŞ SİGORTA	0,54	0,56	0,47	0,56	0,55
RAY SİGORTA	0,48	0,54	0,54	0,54	0,51
YAPI KREDİ SİGORTA	0,77	0,82	0,76	0,76	0,76
ORTALAMA	0,68	0,71	0,68	0,75	0,76

Tabloda sigorta şirketlerinin elde ettikleri primlerin (direkt+endirekt prim) üzerlerinde tutmakta oldukları ve geri kalan kısmını ise reasürans işlemleri vasıtasıyla reasürörlere devrettikleri kısımlar yüzde olarak belirtilmiştir.

Bu oranın yüksek olması şirketlerin aktif değerlerinin büyümesi adına önem taşır. Ancak elde edilen primlerden reasüröre devredilen primin yüksekliği ise oluşabilecek hasarlara karşı ileriye dönük riski yönetmede rol oynar.

Bulunan oranlara bakıldığında Güneş Sigorta ve Ray Sigortanın oranlarının sektör ortalaması altında olduğu görülmektedir.

4.2.4.Hasar Prim Oranı

Hasar Prim Rasyosu = [Ödenen Hasarlar + Muallak Hasarlar Karşılığında Değişim] / [Yazılan Primler – Kazanılmamış Primler Karşılığında Değişim] şeklinde hesaplanmıştır.

Hasar prim oranı, şirketin topladığı primlerin ne kadarlık kısmını hasar ödemelerinde kullandığını göstermektedir. Hasar/ prim oranı sektördeki tüm şirketler için çok önemli performans kriterlerinden biridir. Bu oranın düşük olması amaçlanmaktadır. Basit bir matematikle bu oranın sigorta şirketi lehine oluşması için iki unsurun önemli olduğu görülüyor. Şirket primlerinin artması ve hasarların azalması olarak ifade edilebilir(<http://www.sigortacigazetesi.com.tr/> e.t 08.09.2014). Hasar prim oranı sigorta şirketlerine fiyatlama açısından da fayda sağlamaktadır. Sigorta şirketleri hasar prim oranını sigorta dalları bazında incelemekte ve bu analiz sonucunda hangi dalların daha çok kâr getirdiğini saptamaktadır. Hasar prim oranı sektör ortalamasından küçük olmalıdır. Rasyonun düşük olması şirketin teknik karlılığı açısından olumlu olarak değerlendirilir(Yılmaz 2010, s.69). Bir sigorta şirketinin primleri ne kadar çok artıyorsa, buna karşılık da tazmin etmek zorunda kaldığı hasarlar düşüyorsa o sigorta şirketi güçlü demektir(www.sigorta.com.tr e.t. 07.09.2014).

Hasar prim oranının yükselmesi, sigorta fiyatlarının azaldığını ve/veya hasar maliyetlerinin yükseldiğini gösterir. Dolayısıyla bu durumun öncelikle hasar maliyeti kaynaklı mı yoksa prim kaynaklı mı olduğu ve ayrıca geçici veya kalıcı bir durum taşıyıp taşımadığı hususları önemlidir. İlgili dönemde büyük veya katastrofik hasarların bulunup bulunmadığı göz önüne alınmalıdır(<http://www.millire.com> e.t 07.09.2014).

Şirketlerin 2009-2013 dönemlerine ait hasar prim oranları tablo 15' de belirtilmiştir.

Tablo 15. Hasar Prim Rasyosu

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,71	0,65	0,53	0,53	0,49
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,70	0,56	0,51	0,65	0,49
AVİVA SİGORTA	0,65	0,69	0,72	0,74	0,99
GÜNEŞ SİGORTA	0,60	0,64	0,54	0,48	0,55
RAY SİGORTA	0,66	0,67	0,69	0,46	0,42
YAPI KREDİ SİGORTA	0,72	0,59	0,56	0,54	0,67
ORTALAMA	0,67	0,63	0,59	0,57	0,60

Hasar prim oranının 2009 yılından 2012 yılına kadar düşüş eğilimine girdiği görülmektedir. Bunun sebebi olarak 2009 yaşanan doğal afetlerin etkisinin olduğu söylenebilir. Bu oran 2012 yılına kadar alçalmaya devam ederek en düşük ortalama seviyesine gelse de 2013 yılında tekrar yükseldiği görülmektedir (<http://www.bestyayincilik.com> e.t 07.09.2014).

Şirketlerin hasar prim oranlarına bakıldığında istenen performansı gösteremedikleri görülmektedir. Bu oranın düşük olması istenir ancak bulunan sektör ortalama sonuçlarına göre çoğu şirket ortalama ve ortalama üzerinde performans sergilemektedir. Bu sonucu özellikle Aviva Sigortada da görmek mümkündür. Şirket hasar konusunda sıkıntı yaşamaktadır. Şirketin hasar prim oranı genellikle sektör ortalaması üzerinde olup, 2013 yılında ise bu oran ciddi boyutlara ulaşmıştır.

Hasar prim oranının yükselmesinde özellikle en aktif branşlar arasında ilk sırada yer alan trafik ve kasko branşında sektör genelinde en fazla prim üretimine ve sigortalı sayısına sahip olursa da bu branşlarda gerçekleşen hasarların etkisi çok büyüktür. Bu branşlarda yüksek hasarların meydana gelmesi sektör karlılığını sekteye uğraticı etki yaratabiliyor. Hasar ödemelerindeki artışların meydana gelmesi sigorta poliçelerinin de fiyatlarını etkilemekte hatta sigorta şirketlerinin reasürans anlaşmalarını daha yüksek bedellerle yapmasına veya reasürör bulamamasına neden olabiliyor(<http://www.bestyayincilik.com> e.t 07.09.2014).

4.2.5.Kazanılmamış Prim Karşılığı Değişimi

Kazanılmamış Primler Karşılığı, yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri için tahakkuk etmiş primlerin herhangi bir komisyon veya diğer bir indirim yapılmaksızın brüt olarak, gün esasına göre ertesi hesap dönemi veya hesap dönemlerine sarkan kısmından oluşmaktadır(http://www.millire.com/dergi/SAYI_92.pdf e.t 07.09.2014). Yani sigorta poliçelerinin süreleri genellikle bir yıldır. Bu süre yilsonunda bitmeyebilir. Gelecek döneme bu süre sarkabilir. Bir sonraki döneme sarkan poliçelerde kazanılmamış prim karşılıkları hesaplanır.

Risklerin sigorta şirketlerince üstlenildiği ve bu risklerin gerçekleştiği durumda risklere ilişkin teminatın sigorta şirketleri tarafından yerine getirilebilmesi ve meydana gelen zararın sigortalıya ödenmesi için bu risklerin gerçekleşme ihtimalleri göz önünde bulundurularak ödenecek tutarlar için şirketlerin karşılık ayırmaları gerekmektedir(<http://www.kgk.sakarya.edu.tr> e.t 07.09.2014).

Tablo 16' da şirketlere ait yıllar bazında kazanılmamış primler karşılığı değişim tutarları belirtilmiştir.

Tablo 16.Kazanılmamış Primler Karşılığı Değişim

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	-1,38	0,52	0,59	-1,20	0,47
ANADOLU ANONİM TÜRK	-0,78	0,77	0,51	-2,08	0,71
AVİVA SİGORTA	3,30	-4,42	0,81	-9,31	0,97
GÜNEŞ SİGORTA	-0,37	5,05	0,75	1,29	-1,03
RAY SİGORTA	0,56	1,84	-1,03	0,98	-0,77
YAPI KREDİ SİGORTA	0,04	0,71	0,10	0,25	-1,01
ORTALAMA	-0,54	2,55	0,35	1,43	-0,11

Bu oranlarla şirketlerin sonraki döneme yüzde kaç oranında kazanılmamış prim ayırdıkları görülmektedir. Şirketlerin kazanılmamış prim karşılık oranlarına yıllar itibariyle bakıldığında 2010 ve 2012 yıllarında artmıştır. 2009 ve 2013 yıllarında ise aksine oranın düştüğü görülmektedir.

Bir sonraki döneme ayrılan kazanılmamış prim karşılığı oranlarının yüksek oluşu meydana gelebilecek olası hasar durumlarında şirketlerin zor durumda kalmamalarını ve likidite açısında sorun yaşamamaları adına önem taşımaktadır.

Aviva Sigortanın oranlarında özellikle 2010 ve 2012 yıllarında çok büyük artışlar olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak da ilgili yıllardaki prim artış veya azalışlarından kaynaklandığı belirlenmiştir. Bir sonraki döneme ayrılan karşılık tutarları sonraki dönemin karlılığı üzerinde de olumlu etkiler yaratacaktır.

4.2.6.Devreden Prim Değişimi

Gün esası üzerinden prim reeskontu şeklinde hesaplanan kazanılmamış primler karşılığı, gelirin dönemsel olarak ifade edilmesini sağlar. Ancak oluşan hasarların yıl içinde günlere ve hatta aylara eşit olarak dağılmaması ve ayrıca yapılan risk değerlendirmesi sonucunda sigortalının riske göre eksik fiyatlama yapıldığının tespiti halinde veya daha sonra riskin arttığının tespit edilmesi halinde ve poliçe süresi bitmiş olmasına rağmen şirket üstünde kalan risk varsa, kazanılmamış primler karşılığı, şirketin taşıdığı risk düzeyine göre yetersiz kalmakta veya alınan prim tutarı tamamen kazanılmış hale gelmesine rağmen şirket üzerindeki riskin devam etmekte olduğu görülür(Özkan 2007).

Şirketlere ait devreden prim değişim oranları tablo 17' de belirtilmiştir.

Tablo 17.Devreden Prim Değişimi

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	2,00	-4,77	-1,02	1,00	-1,09
ANADOLU ANONİM TÜRK	-0,98	1,06	1,19	1,88	2,62
AVİVA SİGORTA	2,88	1,26	0,70	-2,00	1,31
GÜNEŞ SİGORTA	-3,01	0,95	-1,81	2,55	0,66
RAY SİGORTA	0,67	1,58	3,04	0,15	1,49
YAPI KREDİ SİGORTA	1,14	2,04	2,79	2,58	1,21
ORTALAMA	0,45	0,35	0,82	1,03	1,03

Şirketler devreden prim oranlarını düşük tutmaya çalışırlar. Bu oranın artması şirketlerin ilgili dönem içerisindeki likiditelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca şirketlerin üzerlerinde taşıdıkları riske karşılık primin yetersiz oluşu anlamına da gelmektedir.

Yıllar itibarı ile şirketlerin devreden prim oranlarına bakıldığında sektörün alacakları tahsil konusunda sıkıntı yaşadığı görülmektedir.

Şirketler içerisinde en yüksek orana sahip olan şirket Yapı kredi sigortadır. Nakit oranında aynı ölçüde düşük olması şirketin alacaklarını tahsil etmede zorluk yaşadığını göstermektedir.

4.2.7.Muallak Hasar Karşılıkları Değişimi

Türk sigorta muhasebesi açısından sigorta mevzuatına bakıldığında, 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 25. maddesinin 4. fıkrasına göre; “Muallak Hasarlar Karşılığı, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş tazminat bedellerinden veya bu hesap yapılmamışsa tahmini değerlerinden ibarettir.” şeklinde tanımlanmıştır. Muallak hasar karşılığı, dönem içerisinde gerçekleşmiş fakat çeşitli sebeplerden dolayı işlemleri tamamlanamamış veya sigortalı ile teminatın kapsamı ya da tazminat tutarında anlaşmazlığa düşülmüş bu nedenle de dönem sonu itibarı ile ödenmemiş hasarlar için ayrılan kısımdır(<http://www.bagimsizdenetimsinavi.com> e.t 07.09.2014).

Tablo 18.Muallak Hasar Karşılıkları Değişimi

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,92	1,73	-0,25	0,78	2,40
ANADOLU ANONİM TÜRK	-0,64	-2,49	0,85	0,51	0,38
AVİVA SİGORTA	-0,09	0,15	0,04	0,16	-2,89
GÜNEŞ SİGORTA	-1,80	0,69	2,13	2,59	0,83
RAY SİGORTA	0,78	0,58	3,61	-0,47	1,24
YAPI KREDİ SİGORTA	0,15	0,69	-1,49	0,67	0,64

Muallak hasar ileride ödenmesi muhtemel hasar olduğundan şirketler muallak hasar oranının mümkün olduğunca düşük olmasını isterler. Hasarın ödenmesi durumunda ödenen hasar tutarı bilanço döneminde kardan düşülmektedir.

Olabilecek hasarlara karşı ayrılacak karşılıkların değişim oranında yıllar itibari ile bir artış görmekteyiz. Ancak Avivasa bu oranı sabit tutarak ya mevcut faaliyet artışında fazlalık olmamasından ya da risk algısının diğer şirketlerden farklı olması sebebi ile bu değişim yavaş ve endüstri altında olmaktadır. Mevcut karşılığı en çok ayıran şirket ise Güneş Sigortadır.

4.3. Karlılık Oranları

Sigorta şirketlerinin finansman ve işletme politikalarının uygulama sonuçlarını ölçen oranlardır.

4.3.1. Teknik Karlılık

Sigorta şirketlerinin sigortacılık faaliyetleri sonucunda sağladıkları kâr veya zarar teknik sonuç olarak ifade edilmektedir. Şirketlerin sigortacılık faaliyetleriyle ilgili gelir ve giderleri arasındaki fark, kâr veya zarar ya da teknik sonuç olarak nitelendirilmektedir(<http://www.kalkinma.com.tr> e.t 07.09.2014).

İMKB' de işlem gören sigorta şirketlerinin 2009-2013 yılları teknik karlılık sonuçları tablo 19' da belirtilmiştir.

Tablo 19.Teknik Karlılık Oranları

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	1,48	1,51	1,45	1,40	1,37
ANADOLU ANONİM TÜRK	1,66	1,53	1,41	1,64	1,39
AVİVA SİGORTA	1,70	1,86	1,71	1,87	2,13
GÜNEŞ SİGORTA	1,11	1,26	1,04	1,02	1,16
RAY SİGORTA	1,05	1,25	1,11	1,00	0,97
YAPI KREDİ SİGORTA	1,63	1,57	1,47	1,43	1,65
ORTALAMA	1,44	1,50	1,37	1,39	1,45

Şirketlerin teknik karlarına bakıldığında oranın en iyi olduğu şirketler Aksigorta, Anadolu Sigorta, Aviva Sigorta ve Yapı Kredi Sigorta olması şirketlerin faaliyetlerini ve sigortacılık faaliyetlerini doğru sürdürdüklerinin bir göstergesidir.

Güneş Sigorta ve Ray Sigorta tüm yıllarda sektör ortalamasının altında kalarak bu faaliyetleri sektörle aynı uyum içerisinde sürdüremediği görülmektedir. Bu şirketler karlarını çoğunlukla finansal işlemlerden kaynaklanan teknik dışı karlardan sağladıkları görülebilir.

Sigorta şirketlerine ait teknik kârın belirlenmesinde hasar prim oranının çok büyük etkisi olmaktadır. Hasar prim oranının düşük oranlarda gerçekleşmesi, teknik kârların artmasını sağlamaktadır. Hasar prim oranı bir sigorta şirketinin teknik kârlılığı konusunda genel bir fikir vermekle beraber gerçek teknik kârlılık durumunu tek başına göstermez. Bunun içinde mutlaka “1 liralık prim geliri için hasar giderleri dışındaki diğer giderlerin” dikkate alınması gerekmektedir. Ayrıca, sektörde prim tahsilatının daha sağlıklı ve hızlı bir sisteme kavuşturulması da teknik karlılık üzerinde etkili olacaktır(<http://www.millire.com> e.t 07.09.2014).

4.3.2. Reasürans Maliyeti / Yazılan Prim

Sigorta şirketleri, üstlendikleri riskin bir kısmını veya tamamını başka sigorta şirketine yada reasürans işletmelerine devretme hakkına sahiptirler. Böylece taşıyabilecekleri kadar riski üzerlerine alabilmektedirler. Bu durumda da riski diğer şirkete veya reasürans işletmelerine devretmenin maliyetini de taşımak zorundadırlar. Bu şekilde kendilerine yönelik reasürans koruması sağlamak amacıyla üstlendikleri maliyetler reasürans maliyetleri olarak adlandırılmaktadır.

Şirketler risk üstlenme politikalarına uygun olarak sigorta hizmeti sağlamakta, değişik nitelikte ve sıklıkta gerçekleşen riskleri belirli bir bedel karşılığında sigortalamaktadırlar. Riski üstlenme, hasarın gerçekleşme olasılığına ilişkin hesaplama ve tahminlere göre belirlenmektedir.

Gelişen, farklılaşan şartlarda ve dinamik bir ekonomik ortamda faaliyet gösterildiğinden şirketlerin içinde bulunduğu risk pozisyonları sürekli değişerek üstlenilen riskin gerçekleşme olasılıklarının artması söz konusu olabilmektedir. Böyle durumlarda üstlenilen risklerin belirli bir kısmının veya tamamının bedeli ödenerek reasürörlere devredilmesi gerekmektedir. Riskin gerçekleşme olasılığı ile riski üstlenme maliyeti arasındaki ilişki göz önünde bulundurulmalıdır. Reasürans maliyeti, sigorta şirketlerinin üzerlerinde tuttıkları riski başka bir reasüröre devrederken ödemek zorunda olduğu primlerden oluşmaktadır (<http://gozunsurlari.blogspot.com.tr/2010/03/reasurans-maliyetleri.html> e.t. 07.09.2014).

Sigorta şirketlerinin yazılan her yüz primden ne kadarını reasüröre devrettiklerini gösteren orandır. Bir sigorta şirketinin reasürans uygulamaları, o şirketin belli bir faaliyet döneminde elde ettiği teknik sonuçları üzerinde büyük etkileri olmakta, hatta bazen şirketin varlığını dahi tehdit edebilecek boyutlara ulaşabilmektedir(Reasürör 2010, s.3)

Tablo 20. Reasürans Maliyeti / Yazılan Prim

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,15	0,11	0,15	0,17	0,17
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,13	0,14	0,17	0,15	0,19
AVİVA SİGORTA	0,04	0,10	0,07	0,14	0,02
GÜNEŞ SİGORTA	0,26	0,26	0,38	0,27	0,29
RAY SİGORTA	0,25	0,30	0,16	0,29	0,36
YAPI KREDİ SİGORTA	0,13	0,12	0,16	0,16	0,14
ORTALAMA	0,16	0,17	0,18	0,20	0,20

Şirketler reasürans maliyet oranlarının düşük olmasını isterler. Oranın düşük olması reasürans maliyetlerinin de azaldığının göstergesidir.

Şirketlere ait bulunan reasürans maliyet oranlarına bakıldığında Güneş Sigorta ve Ray Sigortaya ait reasürans maliyet oranları genellikle, bulunan sektör ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. Reasürans maliyetlerinin yazılan primlerine

göre fazla olduğu söylenebilir. Bulunan sonuçlardan, şirketlerin reasürans uygulamalarında riskten uzak bir politika uyguladıkları da çıkarılabilir.

Aviva Sigorta ortalamanın çok altında kalarak risk üstlenme politikası en yüksek olan şirket olduğu görülmektedir.

4.4.Yatırım Oranları

Firmalara ait öz kaynakların kaç katı kadar duran varlıklarının olduğunu gösteren oranlardır.

4.4.1 Yatırım Gelirleri / Varlık Toplamı

Şirketler tarafından varlıklarının yatırıma yönlendirilmesiyle elde edilen tüm gelirler yatırım gelirleri olarak adlandırılmaktadır. Şirketlerin varlıklarından yani dönen varlık ve duran varlıklarından elde ettikleri gelirlerin çokluğu şirket likiditesini de yönde olumlu etkilemektedir.

İMKB' de işlem gören 6 adet şirketin 2009-2013 yılları arası yatırım gelirleri oranı tablo 21' de belirtilmiştir.

Tablo 21. Yatırım Gelirleri / Varlık Toplamı

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,03	0,05	0,04	0,05	0,06
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,10	0,07	0,06	0,06	0,06
AVİVA SİGORTA	0,08	0,06	0,05	0,05	0,07
GÜNEŞ SİGORTA	0,04	0,05	0,03	0,04	0,04
RAY SİGORTA	0,04	0,04	0,04	0,03	0,04
YAPI KREDİ SİGORTA	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03
ORTALAMA	0,05	0,05	0,04	0,04	0,05

Bulunan oranlar yıllar bazında hesaplanarak sektör ortalamaları da belirtilmiştir. Genel olarak bakıldığında dalgalanmaların olmadığı ve şirketlere ait yatırım geliri oranlarının sektör ortalamalarında devam ettiği söylenebilir.

Finansal gelirler kaleminde genelde sermayesini ve çalışma sermayesini en iyi değerlendirebilen şirketlerin Anadolu ve Aviva olduğu görülmektedir. Diğer şirketler genelde bu mevcut sektörün altında kalarak finansal işlemlerinin karlılığının yetersizliği görülmektedir.

4.4.2 Yatırım Gelirleri / Yatırım Giderleri

Sigorta şirketlerinin yatırımlardan elde ettiği gelirlerin, yatırım giderleri ne derece karşıladığını ifade etmektedir. Bu nedenle şirketlerin yatırım gelirleri toplamalarının yatırım giderlerine oranı sonucu elde edilen oranlar tablo 22' de belirtilmiştir.

Tablo 22.Yatırım Gelirleri / Yatırım Giderleri

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	1,40	1,29	1,23	1,37	1,15
ANADOLU ANONİM TÜRK	1,08	1,15	1,02	1,05	0,99
AVİVA SİGORTA	0,92	0,89	1,05	0,83	0,96
GÜNEŞ SİGORTA	0,85	0,93	1,03	1,01	1,03
RAY SİGORTA	0,76	0,71	1,35	0,74	1,22
YAPI KREDİ SİGORTA	1,18	1,12	1,01	0,98	1,18
ORTALAMA	1,03	1,02	1,12	1,00	1,09

Bu oranın sektör olarak her zaman 1 veya 1 in üzerinde olması istenir. Atıl paranın değerlendirilmesini ve risk algısını yansıtan bu oranların 1' in üstünde olması yatırım işlemlerinden elde edilen karlılığı göstermektedir. Ayrıca oranın yüksekliği

yatırım gelirlerinin yatırım giderlerini karşılamada şirketlerin sorun yaşamadığı da ifade etmektedir.

Şirketlerin yatırım gelirleri/yatırım giderleri oranlarına bakıldığında, Aksigortaya ait oranların her dönem sektör ortalamasının çok üzerinde gerçekleştiği ve şirketin giderlerini karşılama konusunda hiç bir sıkıntı yaşamadığı görülmektedir.

Ancak diğer şirketlerin oranları incelendiğinde, yıllar itibari ile dalgalanmaların olduğu ve buna bağlı olarak da yatırımlardan elde edilen gelirlerin giderleri karşılama konusunda yeterli olmadığı söylenebilir.

4.4.3. Yatırım Gelirleri / Yazılan Prim

Şirketlerin her yüz liralık yazılan bir primden ne kadar yatırım geliri elde ettiğini ifade eden oranlardır. Yazılan primlerden ne kadar yatırım geliri elde edildiğini gösteren bu oranların yüksek olması istenir. Yatırım gelirlerinin yüksek oluşu şirket karlılığını da olumlu etkilemektedir.

Tablo 23.Yatırım Gelirleri / Yazılan Prim

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,13	0,06	0,05	0,05	0,06
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,13	0,10	0,08	0,07	0,07
AVİVA SİGORTA	0,11	0,08	0,09	0,09	0,12
GÜNEŞ SİGORTA	0,04	0,07	0,04	0,05	0,05
RAY SİGORTA	0,04	0,04	0,05	0,04	0,04
YAPI KREDİ SİGORTA	0,08	0,09	0,08	0,07	0,13
ORTALAMA	0,09	0,07	0,07	0,06	0,08

Mevcut şirketlerin teknik ve teknik dışı faaliyetlerini ve teknik dışı karlılıklarını gösteren bu oranlar şirketlerin yatırım faaliyetlerini ne kadar etkin yürüttüğünü göstermektedir.

Yazılan primlerde elde edilen yatırım gelirlerini gösteren bu oranlara bakıldığında Anadolu Anonim Türk Sigorta, Yapı Kredi Sigorta ve Aviva Sigortanın bu işlemlerde en çok karlılığı bulunan şirketler oldukları söylenebilir.

Güneş Sigorta ve Ray sigortanın ise sektör ortalamasının altında oldukları ve yatırım faaliyetlerine ilişkin etkin bir politika yürütemedikleri görülmektedir.

4.5.Sermaye Yeterlilik Oranları

Sermaye yeterliliği, şirketlerin sigortalılara karşı olan yükümlülüklerini karşılayıp karşılamayacaklarına dair işletme hesapları ve olası değişimler hakkında bilgi sunan bir uygulamadır ve bu uygulamayla, şirketlerin belli bir anda borçlarını karşılamaya yeterli olup olmadığı ölçülmektedir.

4.5.1. Alınan Primler / Öz sermaye

Sermaye yeterliliğini ölçen bu oran, şirketlerin sigortalılara karşı olan yükümlülüklerini karşılayıp karşılamayacaklarına ilişkin işletme hesapları ve olası değişimler hakkında bilgi sunan bir uygulamadır ve bu uygulamayla, şirketlerin belli bir anda borçlarını karşılamaya yeterli olup olmadığı ölçülmektedir (<http://www.riskonomi.com> e.t.07.09.2014).

Alınan primler/öz sermaye oranı yazılan primlerin şirket öz sermayesinin kaç katı kadar olduğunu ifade eder.

Tablo 24.Alınan Primler / Öz sermaye

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,39	2,38	2,82	3,10	2,86
ANADOLU ANONİM TÜRK	1,54	1,67	2,73	2,95	3,01
AVİVA SİGORTA	2,66	3,71	3,95	4,25	3,93
GÜNEŞ SİGORTA	3,96	3,76	3,44	3,00	3,22
RAY SİGORTA	6,37	4,90	2,93	3,37	3,60
YAPI KREDİ SİGORTA	2,09	2,41	2,74	3,20	1,98
ORTALAMA	2,84	3,14	3,10	3,31	3,10

Şirket öz sermayesine oranla faaliyet büyüklüğünü gösteren bu oran en yüksek Aviva Sigorta, Güneş Sigorta ve Ray Sigortada görülmekle beraber düşük sermaye ile yaptıkları büyük hacimli faaliyetleri göstermektedir.

Aksigorta, Anadolu Anonim Türk Sigorta ve Yapı Kredi Sigorta da ise oranların sektör ortalamasının altında olduğu görülmektedir. Şirketlerin alınan primleri öz sermayelerinin altında olduğu söylenebilir.

4.5.2. Konservasyon Primi / Öz sermaye

Bir sigorta şirketinin teminatı altına almış olduğu riskin mali gücünü dikkate alarak, üzerinde tuttuğu kısım konservasyon olarak adlandırılmaktadır.

Şirketler konservasyon primi ayırırken öz sermayelerini göz önünde bulundurmak zorundadırlar. Ayrılan konservasyon priminin öz sermaye içerisindeki yerini oranlarla ifade etmektedir.

Şirketlerin konservasyon oranı arttıkça üzerlerinde tutukları yükümlülükler ve riskler de artmaktadır. Konservasyon oranının yüksek olması durumunda öz sermayenin de güçlü olması gerekir.

Tablo 25.Konservasyon Primi / Öz sermaye

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,25	1,71	2,14	2,31	2,10
ANADOLU ANONİM TÜRK	1,44	1,66	2,37	2,92	2,33
AVİVA SİGORTA	2,15	3,05	3,12	3,41	3,37
GÜNEŞ SİGORTA	1,98	1,73	1,61	2,20	2,57
RAY SİGORTA	3,04	2,67	1,57	1,89	1,89
YAPI KREDİ SİGORTA	1,60	1,89	2,10	2,45	2,09
ORTALAMA	1,74	2,12	2,15	2,53	2,39

Bulunan sonuçlar şirketlerin ayırmış oldukları konservasyon primlerinin öz sermaye içerisindeki oranını belirtmektedir.

Buna göre; Aviva Sigortaya ait oranların sektör ortalamasından yüksek olduğu ve bağlı olarak da üzerinde tuttuğu riskin yüksek olduğu söylenebilir.

Diğer şirketlerin ayırmış oldukları konservasyon prim oranlarının ise sektör ortalamalarında olduğu görülmekte ve buna bağlı olarak da öz sermayelerinin güçlü olduğu söylenebilir.

.5.3. Öz sermaye / Aktifler

Aktiflerin finansmanında ne oranda öz kaynak kullanıldığını gösteren orandır. Şirketlerin varlıklarının ne kadarını kendi oto finansmanı ile karşıladığı da ifade eder.

Öz sermaye risksiz bir finansman kaynağı olduğundan bu oranın yüksek olması şirketlerin risklerinin az olduğunu gösterir. Oranın düşük olması ise satış fiyatlarında düşüşler ya da alacakların tahsilinde gecikmeler ve güçlüklerin yaşandığını gösterir.

Tablo 26.Öz sermaye / Aktifler

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,66	0,36	0,33	0,33	0,34
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,37	0,34	0,29	0,24	0,20
AVIVA SİGORTA	0,29	0,20	0,17	0,16	0,16
GÜNEŞ SİGORTA	0,30	0,33	0,34	0,24	0,20
RAY SİGORTA	0,17	0,19	0,28	0,28	0,26
YAPI KREDİ SİGORTA	0,37	0,35	0,34	0,33	0,44
ORTALAMA	0,36	0,30	0,29	0,26	0,27

Sektör olarak istenen oran %50 ve üzeri olmasıdır. Ancak yaşanan enflasyon nedeni ile bu oranın ülkemizde %30' lara kadar düştüğü görülmektedir.

Belirlenen tarihlerde şirketlerin oranlarına bakıldığında Ak Sigortanın tüm yıllarda sektör ortalaması üzerinde olduğu görülmektedir. Riskin en az olduğu şirkette denebilir. Oranın yüksek olması şirketin uzun vadeli yabancı kaynakları ve

bu kaynakların faizlerini ödemede güçlükle karşılaşma ihtimalinin de zayıf olduğunu gösterir.

Aviva Sigortaya ait oranlar incelenen tüm yıllarda sektör ortalamasının altında kalmıştır. Oranın düşük olması şirketin sabit yükümlülüklerini karşılayamadığı anlamına gelir. Ayrıca şirketin alacaklarının tahsilinde de sorunlar yaşadığını gösterir.

Diğer şirketler ise genellikle sektör ortalaması veya bu ortalamaya yakın aralıklarda bir seyir göstermektedirler.

4.5.4. Teknik Karşılık / Öz sermaye

Şirketlerin ayırmak zorunda oldukları teknik karşılıkların, öz sermayenin ne kadarlık kısmını oluşturduğunu gösteren oranlardır.

Tablo 27. Teknik Karşılık / Öz sermaye

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,22	1,42	1,56	1,59	1,49
ANADOLU ANONİM TÜRK	1,00	1,39	1,94	1,85	2,84
AVİVA SİGORTA	2,30	3,68	4,37	4,70	4,90
GÜNEŞ SİGORTA	1,84	1,72	1,51	1,91	2,65
RAY SİGORTA	3,79	3,12	1,79	1,83	1,97
YAPI KREDİ SİGORTA	3,25	3,14	2,99	4,49	4,44
ORTALAMA	2,07	2,41	2,36	2,73	3,05

Şirketlerin 2009-2013 dönemlerine ait teknik karşılık oranları tablo 27 'de belirtilmiştir. Buna göre sektör ortalaması 2 ve üzerinde bulunmuştur. Oranın düşük olması istenir. Çünkü öz sermayenin büyük oranda teknik karşılıkları karşıladığını gösterir.

Şirket oranlarına bakıldığında Yapı Kredi ve Aviva Sigortaya ait oranların yüksek olduğu görülmektedir. Şirket öz sermayelerinin teknik karşılıkları karşılama konusunda sıkıntı yaşadığı görülmektedir. Ayrıca öz sermaye içerisindeki karşılık oranlarının yüksek olması şirket likiditesini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Diğer şirketlerin teknik karşılık oranları sektör ortalamasının altında gerçekleşmiştir. Öz kaynaklarının teknik karşılıkları karşılamakla beraber güçlü olduğu da söylenebilir.

4.6.Varlık Yeterliliği Oranları

Bir sigorta veya reasürans şirketinin varlık değerinin yükümlülüklerini karşılayabilmekte yeterli olup olmadığını gösteren bir orandır. Şirketin sorumluluklarını karşılayabilecek ölçüde güçlü bir mali yapıya sahip olduğunun belirlenmesi bakımından önemlidir.

4.6.1. Teknik Karşılıklarda Reasürans Payı

Yapılan sigorta sözleşmeleri süresince üstlenilen risk düzeyi ile kazanılan primlerin zamana dağılımının uyumlu olmadığı kabul edilen sigorta branşlarında, ayrıca kazanılmamış primler karşılığında şirketin taşıdığı risk ve beklenen masraf düzeyinin yetersiz kalması halinde ayrılan kısımdır.

Reasürans payının yüksek olması şirketin üzerinde tuttuğu riskin de yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Şirketler büyümeyi ya da kar etmeyi hedeflediği dönemlerde, piyasa ve ekonomik şartları da göz önünde bulundurarak riski devretmek yerine üzerlerinde tutarlar. Bu durumda da ayrılan reasürans payı yüksek olur.

İMKB' de işlem gören sigorta şirketlerinin 2009-2013 dönemlerine ait reasürans payları hesaplanarak tablo 28' de belirtilmiştir.

Tablo 28.Teknik Karşılıklarda Reasürans Payı

	2009	2010	2011	2012	2013
AKSİGORTA	0,37	0,32	0,28	0,30	0,32
ANADOLU ANONİM TÜRK	0,25	0,19	0,18	0,18	0,19
AVİVA SİGORTA	0,14	0,17	0,14	0,15	0,16
GÜNEŞ SİGORTA	0,46	0,47	0,54	0,51	0,49
RAY SİGORTA	0,47	0,46	0,43	0,44	0,49
YAPI KREDİ SİGORTA	0,25	0,24	0,32	0,27	0,29
ORTALAMA	0,32	0,31	0,31	0,31	0,32

Bulunan sonuçlara bakıldığında Ray Sigorta ve Güneş Sigortanın oranları sektör ortalamasından yüksek olup, şirketlerin reasürans için ayırdıkları payın fazla olduğu ve şirketlerin üzerlerindeki yükümlülüklerin ve riskin de yüksek olduğu söylenebilir.

Diğer şirketlerin oranları ise sektör ortalamaları ve ortalama altında olduğu görülmektedir.

5.GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Mali Bünyelerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Finansal Analiz Rasyoları 4 ana bölümde toplanmıştır. Bunlar Sermaye Yeterliliğine İlişkin Rasyolar, Aktif Kalitesi ve Likiditeye İlişkin Rasyolar, Faaliyet Rasyoları ve Karlılık Rasyoları'dır.

Kapsama alınan şirketlerde 2009-2013 analiz döneminde dönen varlıklar yıllık ortalama büyüme oranı sonucu sigorta şirketlerinin likit kalmayı tercih ettikleri ve sigorta şirketlerinin yatırımlara yöneldiği görülmektedir. Şirketlerin bazı yıllarda dönen varlıklardaki büyüme oranının gerilemesinden kısa vadeli yabancı yükümlülüklerini zamanında yerine getirme potansiyeline sahip olmadığı söylenebilir.

Şirketlerin sermaye yeterliliğine ilişkin mali yapılarının değerlendirilmesi sonucunda Aksigorta ve Anadolu Sigortanın güçlü bir sermaye yapılarına sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Şirketler uzun vadeli yükümlülüklerini zorlanmadan yerine getirebilecek kapasitededirler.

Hem öz kaynak hem de aktif karlılığı oranlarından yola çıkarak dikkate alınan yedi sigorta şirketinin 2008 yılının 2. çeyreğinden sonra etkisini tüm dünya üzerinde hissettirmeye başlayan küresel finansal krizden çok da olumsuz etkilenmediğini söylemek mümkündür. Ancak aynı değerlendirmeyi kar rakamları için yapmak zordur. Ticari amaçla kurulup ancak kâr elde edemeyen şirketlerin piyasada uzun vadede tutunabilmesi ve faaliyetlerini sürdürebilmesi olanaklı değildir. Bundan dolayı günümüzde finansal kâr sigorta şirketlerinin en önemli dayanağı haline gelmiştir. Sigorta şirketinin elde ettiği finansal kârlar şirketler için teknik bölümde yaşanan zararları karşılayabilme adına büyük önem taşımaktadır.

Teknik kârlılık sigorta sektörünün en önemli sorunlarından biri haline gelmiştir. Artan rekabet, faizlerde yaşanan düşüş ve büyüme trendine giren ekonomi, bu sorunu daha önemlere yerlere taşımıştır. Teknik kâra olumsuz yönde en fazla etki eden branşlar, kaza ve oto mali mesuliyet branşlarıdır. Doğru risk seçimi, dengeli portföy dağılımı, riske uygun fiyatlama, hasar maliyetlerini düşürücü yönde alınacak tedbirler kârlılığı olumlu yönde etkileyecek ve bu yönde politikalarını belirleyen

şirketler kalıcı olacaktır(<http://proje.capital.com.tr/sigortacinin-kar-yolculugu-haberler/19716.aspx> e.t. 30.09.2014).

Sigorta şirketlerinin karlılığının analiz dönemi boyunca dalgalanmalar göstermiştir. Genel bir değerlendirme yapacak olursak sigorta şirketlerinin hasar prim oranları da sektör ortalamaları üzerinde seyretmiştir. Hasar prim oranının yüksek oluşu karlılığı olumsuz etkilemektedir.

Hasar prim oranlarının yüksek olması reasürans şirketleri ile bölüşülen riskleri de etkilemekte ve bunun sonucunda konservasyon oranları da yükselmektedir. Enflasyon ve ekonomik istikrarsızlık nedeniyle katlanılan maliyetler her geçen gün artış göstermekte ve bu durum da şirketlerin finansal yapıları üzerinde olumsuz etkilere yol açmaktadır.

Şirketler hasar prim oranlarını düşürmek için risk analiz teknikleri ve risk analiz politikalarını gözden geçirmelidirler. Ayrıca risk ve pazarlama politikaları geliştirerek sektörde pazar paylarını arttırabilirler.

Sigorta şirketlerinin finansal yapılarını olumsuz yönde etkileyen diğer faktör ise sektörde yaşanan aşırı rekabet ortamıdır. Hasar prim oranının yüksek olması, ucuz fiyatlama yolu ile rekabet ortamı oluşturarak teknik karın azalmasına sebep olmaktadır. Dönem sonlarında şirketlerin üretim hedeflerini tutturmak adına fiyatları düşürüp pazardan pay alma düşüncesi ile hareket etmeleri ve bu yöndeki çabaları, hem şirketlere hem de sektöre zarar vermektedir.

KAYNAKÇA

- Akın, F. ve Ece, N., İMKB' de İşlem Sigorta Şirketlerinin 2006-2010 Dönemi Finansal Performanslarının Analizi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ocak, 2013.
- Aydın, B., Sigorta Sektöründe Mali Yeterlilik ve Türk Sigorta Sektörünün Analizi, Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
- Başpınar, A., Finansal Analiz Tekniklerinin Sigorta Şirketi Mali Tablolarına Uygulanması, Maliye Dergisi, Sayı, 149, Aralık, 2005.
- Çağatay, N., Sigorta Şirketlerinde Sermaye Yeterliliği (Solvency II), Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2008.
- Çekici, M. E. ve İnel, M. N., Türk Sigorta Sektörünün Direkt Prim Üretimlerinin Tahmin Teknikleri İle İncelenmesi, Marmara Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, Sayı I, Cilt XXXIV, s, 135-152, İstanbul, 2013.
- Çipil, M., Risk Yönetimi Ve Sigorta, Ankara, 2008, Nobel Yayın, s. 25.
- Dalkılıç, N., Türkiye' de Hayat Dışı Sigortacılık Sektöründe Etkinlik Analizi, Muhasebe Finansman Dergisi, Temmuz, 2012,
- Doğan, M., Sigorta Firmalarının Sermaye Yapısı İle Karlılık Arasındaki İlişki, Muhasebe Ve Finansman Dergisi, Ocak, 2013.
- Dönmez, E., Sigorta Şirketlerinde Muhasebe Uygulamaları Ve Finansal Oranların Yıllar İtibariyle Karşılaştırmalı Analizi, Dumlupınar Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2008.
- Elitaş, B. L. ve Doğan, M., Sermaye Yapısını Belirleyen Faktörler: İMKB Sigorta Şirketleri Üzerine Bir Araştırma, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim Ve Dayanışma Vakfı (MÜDAV), 2013.

- Erdoğan, İ., İsteğe Bağlı Sigorta Hizmetlerinde Karşı Tutum, İstanbul, 1993, s.25.
- Genç, Ö., Sigortacılık Sektörü Ve Türkiye' de Sigorta Sektörünün Fon Yaratma Kapasitesi, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş., Ankara, Kasım, 2002.
- Gümüş, S. ve Uzun, M. S., Türk Sigorta Sektörünün Analizi ve Banka Kaynaklı Sigorta Pazarlaması, Hiperlink Yayınları, Ekim, 2012, İstanbul.
- Güncüt, M. Ö., Türk Sigorta Şirketlerinde Mali Yeterlilik, Marmara Üniversitesi, Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- Güvel, E. A. ve A. Ö. Güvell, Sigortacılık, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı Ankara, 2010.
- Hazine Müsteşarlığı, Sigorta Denetleme Kurulu, 2012 Yılı Sigortacılık Sektörü Piyasa Analiz Raporu.
- Hızlı, B. P., Sigorta Sektörünün Gelişimi, Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi Ve Türkiye Uygulaması, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2007.
- Kamilçelebi, H., Türkiye' de Sigorta Sektörünün Swot Analizi Ve Bir Araştırma, Ekonomi Bilimleri Dergisi, Cilt 4, No:1, 2012.
- Karış, Ç., Tandoğan, D. ve Akbulut, S., Türkiye' de Sigortacılık Sektörünün Ekonomik Büyümeye Etkisi 2002-2011 Dönem Analizi, 17.Finans Sempozyumu, Muğla, Ekim, 2013.
- Kaya, F., Sigortacılık, 3. Baskı, İstanbul, 2013, Beta Yayıncılık.
- Kılıç, F. E., Türk sigortacılık Sektörünün Veri Zarflama Analizi Yöntemi İle Etkinliğinin Araştırılması, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2009.

- Kılıçkaplan, S. ve Baştürk, F. H., Türkiye' de Hayat Dışı Alanda Faaliyet Gösteren Sigorta Şirketlerinin 2002 Yılındaki Etkinliklerinin Veri Zarflama Analizi İle Ölçülmesi, Gazi Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Ankara, 6/2, 2004, s. 63-79.
- Kuşçu, A. ve Revanoğlu, G.A., Türkiye Sigorta Sektör Analizi, International Conference On Eurasian Economies, 2011.
- Leskay, M. T., Elementer Alanda Faaliyet Gösteren Sigorta Şirketlerinde Finansal Tablo Analizleri Ve Bir Uygulama, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2010, s. 36-37.
- Özcan, A. İ., Türkiye' de Hayat Dışı Sigorta Sektörünün 2002-2009 Dönemi İtibariyle Etkinlik Analizi, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 9, Sayı 1, Mart 2011.
- Özkan, T., Tek Düzen Hesap Planı Sisteminde Sigorta Muhasebesi, Sigorta Araştırma Ve İnceleme Yayınları-10, Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı, İstanbul, 2007.
- Şenyiğit, Y. B., Sigortacılık Sektöründe Finansal Raporlama İle İlgili Uluslararası Gelişmeler Ve Ülkemizde bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul, 2010.
- Şıkyazar, L., Türk Sigorta Sisteminin Piyasa Yapısı, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2000, s. 30-31.
- Şişmanoğlu, E., Sigorta Şirketlerinde Finansal Raporlama Ve Türkiye finansal Raporlama Standartlarına Geçişin Etkilerine Yönelik Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- Şuekinci, Ö., Sigorta Şirketlerinde Sermaye Yeterlilik Kriteri Solvency, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul, 2009.

- Taşpunar, S., Sigorta Şirketlerinde Sermaye Yeterliliği Ve Türk Sigorta Sektöründe Uygulanması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- Tekşen, Ö. ve Atay, S., Sigorta İşlemleri Muhasebesi Ankara, 2013, Yetkin Yayıncılık, s. 16-17.
- Tunay, N. ve Tunay, K. B., Türk Sigorta Sektöründe Finansal Analiz Performansı Modellemesi Ve Analiz, Kocaeli Üniversitesi MYO. Yıldız Teknik Üniversitesi MYO.
- Uralcan, G. Ş., Temel Sigorta Bilgileri ve Sigorta Sektörünün Yapısal Analizi, 3. Baskı, Hiperlink Yayınları, İstanbul, 2011.
- Varna, N., Sigorta Şirketlerinin Finansal Yeterliliğinin Tespitinde Sermayenin Belirlenmesi Ve Dağıtımına İlişkin Bir Uygulama, Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul, 2008
- Yılmaz, H., Sigortacılıkta Dinamik Finansal Analiz. Hacettepe Üniversitesi, Aktüerya Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2009.
- Yılmaz, T., Sigorta Sektöründe Rasyo Analizi Yöntemi İle Finansal Yapının Değerlendirilmesi Ve İMKB' de İşlem Gören Sigorta Şirketleri Üzerinde Bir Uygulama, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2010.
- Zağra, C. ve Sağlam, S., Sigortanın Türk Ekonomisindeki Yeri, Ankara, 1979, s. 38

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.tsb.org.tr>

<http://www.ticaretkanunu.net>

<http://www.trete.com.tr>

<http://www.istekobi.com.tr>

www.destekmenkul.com

www.sigorta.com

<http://sigortagundem.com>

<http://test.tsb.org.tr>

<http://www.hazine.gov.tr>

<http://www.bilgaz.net>

<http://books.google.com>

<http://www.sigortacigazetesi.com.tr>

<http://www.millire.com>

<http://www.bestyayincilik.com>

<http://www.millire.com>

<http://www.kgk.sakarya.edu.tr>

<http://www.bagimsizdenetimsinavi.com>

<http://gozunsurlari.blogspot.com.tr>

<http://www.riskonomi.com>

<http://www.istanbulsmmmmodasi.org.tr>

ÖZGEÇMİŞ

18 Şubat 1987 Ardahan doğumludur. 2000 yılında ilköğretimi, 2003 yılında lise eğitimini tamamlamıştır. Süleyman Demirel Üniversitesi Gölhisar Meslek Yüksekokulu İşletme bölümünü 2007 yılında bitirdikten sonra, Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü'nden 2011 yılında mezun olmuştur. 2011 yılında Beykent Üniversitesi İşletme Yönetimi Anabilim Dalı İşletme Bölümü'nde yüksek lisans eğitimine başlamıştır. Halen Ray Sigorta A. Ş' de Mali ve İdari İşler Bölümünde tahsilat uzmanı olarak çalışmaktadır.

Sibel SÜT